

شناخت و تحلیل فضای شهری میدان فردوسی تهران

استاد: دکتر احمد رضا گشتکار

اعضای گروه:

شبثم حاجیان

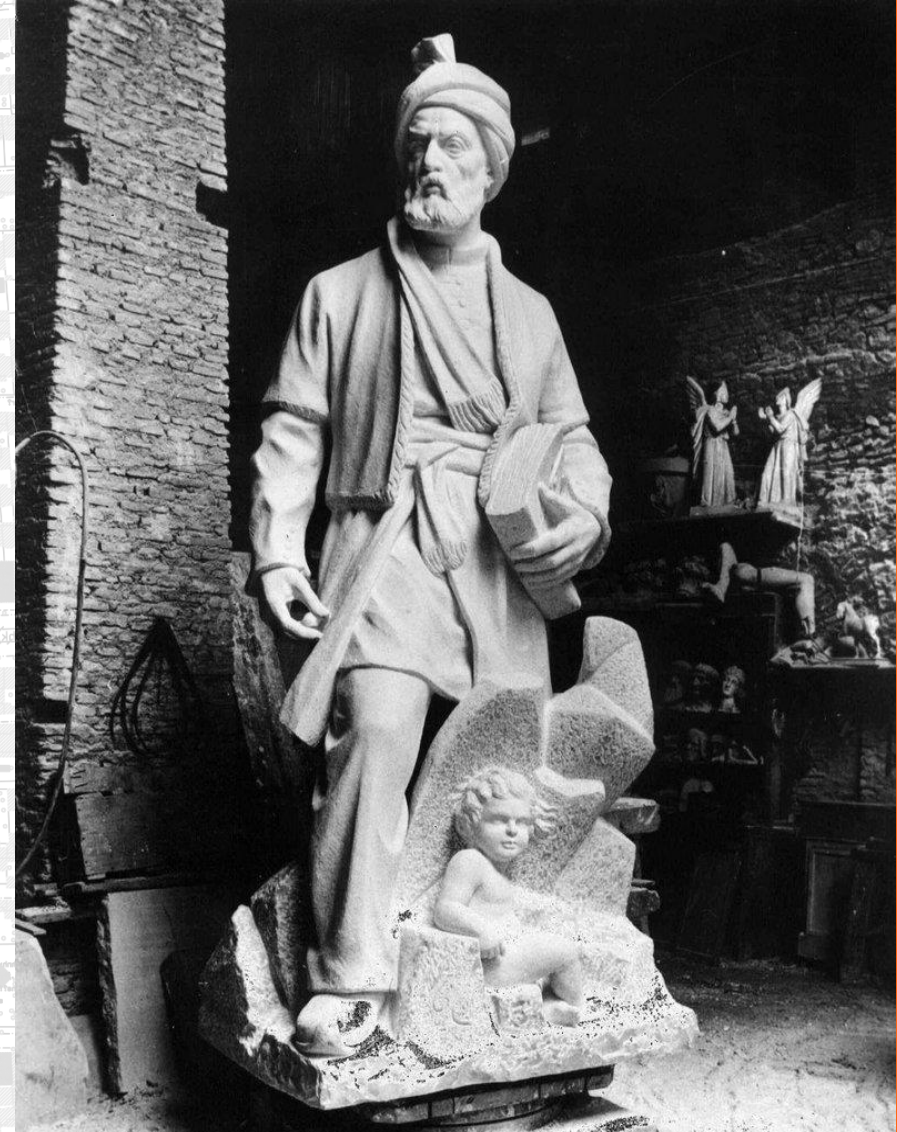
نسیم خالصی

ارغوان میرافتخاری

شروین مجیدی

فرناز ناظمی

دانشکده هنر و معماری - دانشگاه خوارزمی

مطالب ارائه

شناخت
موقعیت
محدوده

تاریخچه
خیابان‌های
منتهی به
میدان

تاریخچه
میدان

نقشه‌های
طرح
تفصیلی

نقشه‌های
محدوده

بررسی
وضعیت
دسترسی

بررسی
بدنه
میدان

عوامل بصری
و
سرزندگی

شناخت موقعیت محدوده

معرفی شهر تهران

شهر تهران به دلیل مرکزیت استان تهران، به عنوان پایتخت کشور، با برخورداری از بیشترین میزان جمعیت در مقایسه با سایر شهرهای ایران، جایگاه استراتژیک و تعیین کننده‌ای را از آن خود کرده است. شهر تهران در دامنه جنوبی رشته کوه البرز واقع شده است و از سمت جنوب به کوه‌های ری و بی‌بی‌شهربانو و دشت‌های هموار شهریار و ورامین منتهی می‌شود. جمعیت آن طبق سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ حدود ۸ میلیون و ۷۰۰ هزار نفر محاسبه گردیده است که سبب آن گشته تا به عنوان پانزدهمین شهر پرجمعیت جهان شناخته شود. همچنین تهران با مساحت بیش از ۷۳ هزار هکتار، بیست و هشتمین شهر بزرگ دنیا می‌باشد. شهر تهران هم اکنون به ۲۲ منطقه، ۱۳۴ ناحیه (شامل ری و تجریش) و ۳۷۰ محله تقسیم شده است.

اقلیم استان تهران

در نواحی مختلف استان تهران به علت موقعیت ویژه جغرافیایی، آب و هوای متفاوتی شکل گرفته است. سه عامل جغرافیایی در ساخت کلی اقلیم استان تهران نقش مؤثری دارند:

کویر یا دشت کویر: مناطق خشک مانند دشت قزوین، کویر قم و مناطق خشک استان سمنان که مجاور استان تهران قرار دارند، از عوامل منفی تأثیر گذار بر هوای استان تهران هستند و موجب گرما و خشکی هوا، همراه با گرد و غبار می شوند.

رشته کوه های البرز: این رشته کوه ها موجب تعدیل آب و هوا می شود.

باد های مرطوب و باران زای غربی: این بادهای نقش مؤثری در تعدیل گرمای سوزان بخش کویری دارند، ولی تأثیر آن را خنثی نمی کنند استان تهران را می توان به سه بخش اقلیمی زیر تقسیم کرد:

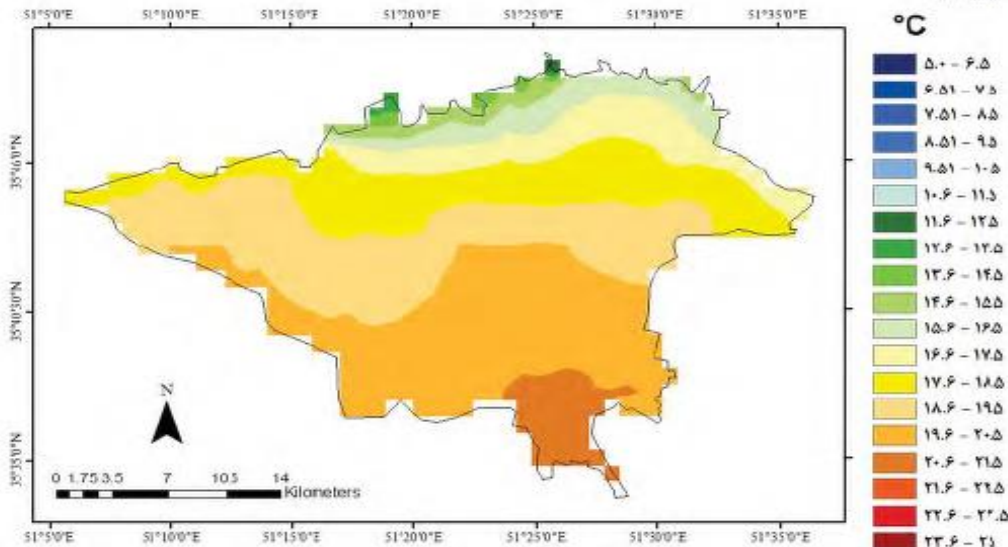
۳- اقلیم خشک و نیمه خشک

۲- اقلیم کوهپایه

۱- اقلیم ارتفاعات شمالی

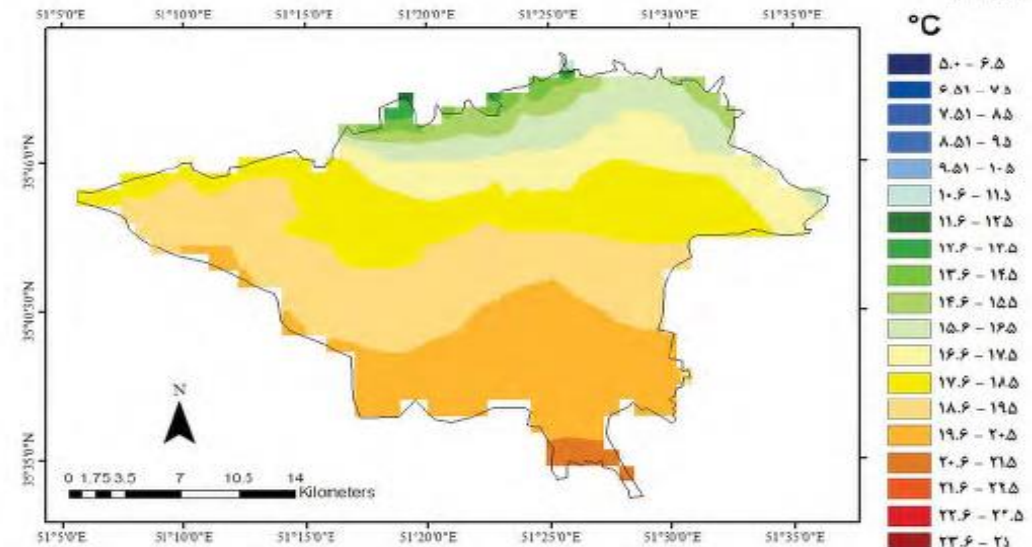
نقشه پهنه بندی میانگین سالیانه دمای شهر تهران

سال ۱۳۹۶

نقشه پهنه بندی میانگین سالیانه دمای شهر تهران

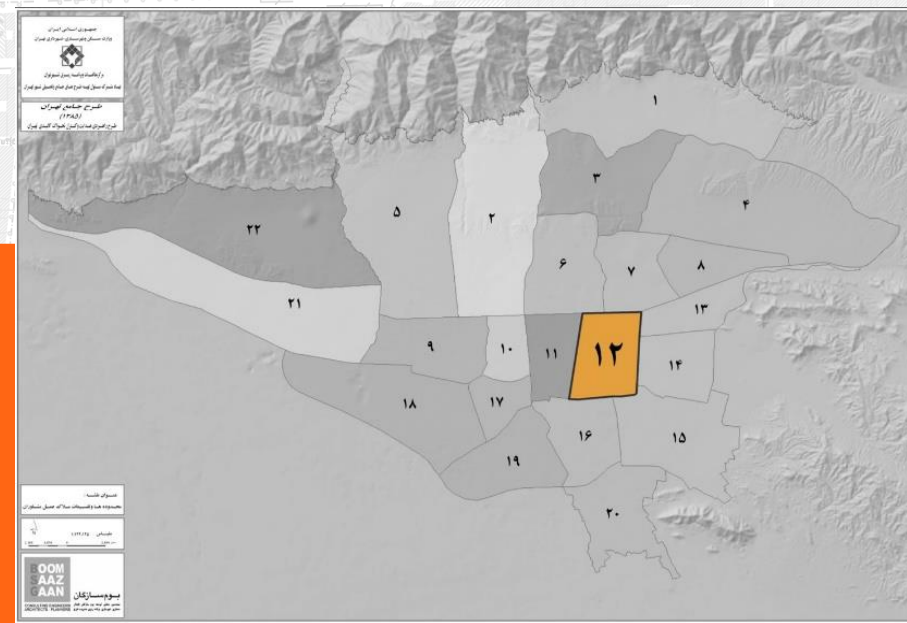
سال ۱۳۹۷

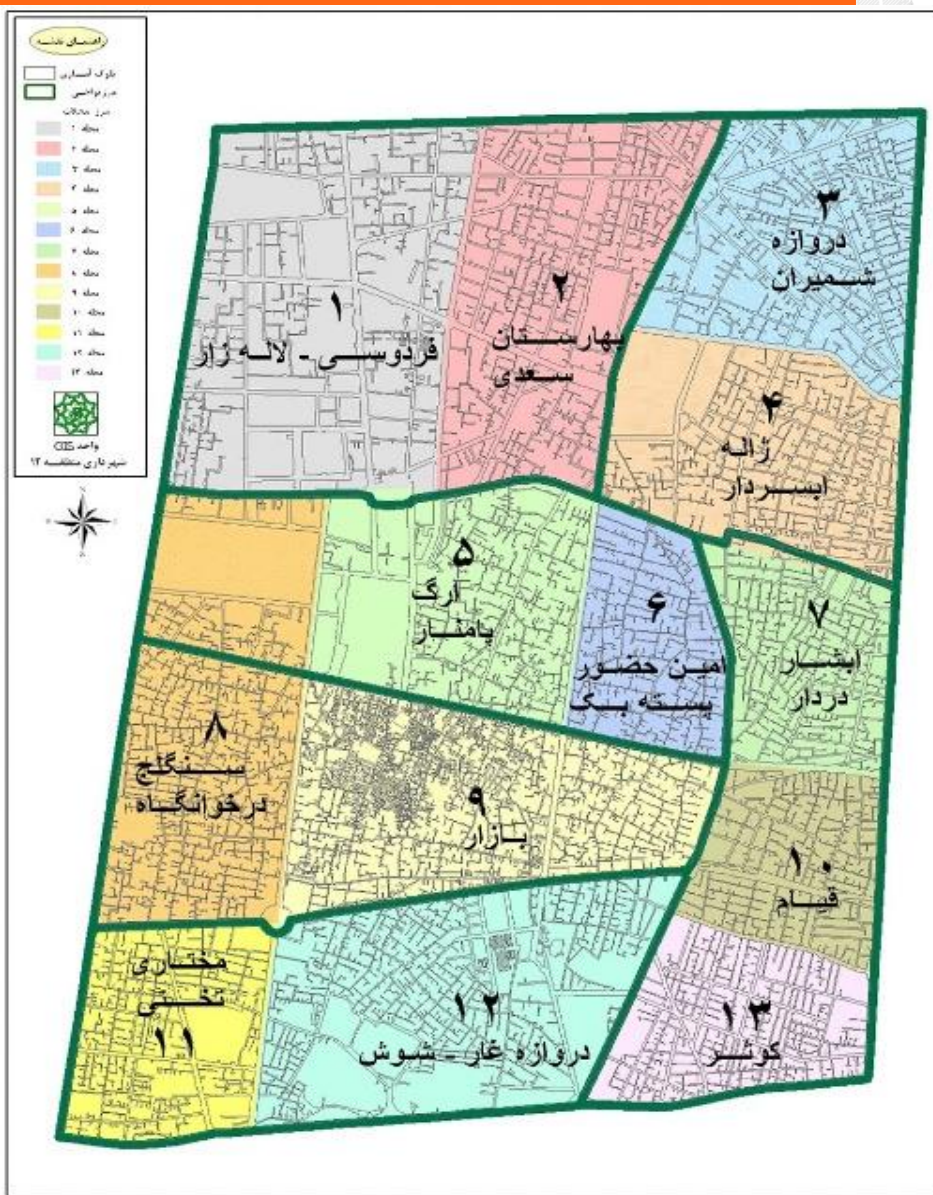

منطقه ۱۲ تهران

منطقه ۱۲ یکی از مناطق قدیمی شهر تهران محسوب می شود که در مرکز این شهر واقع شده است. این منطقه با مساحت ۹۱/۱۶ کیلومتر مربع شامل ۶ ناحیه و ۱۳ محله می باشد. از مهمترین ویژگی های این منطقه قرار گرفتن بازار تهران و بسیاری از اماکن فرهنگی، مراکز و نهادهای دولتی، وزارت خانه ها و سفارتخانه ها در آن می باشد. این منطقه از سمت شمال به خیابان انقلاب اسلامی از جنوب به خیابان شوش، از شرق به خیابان ۱۷ شهریور و از غرب به خیابان وحدت اسلامی محدود است. تعداد خانوار ساکن در منطقه ۹۱/۰۰۰ خانوار و میزان رشد جمعیت ۵/۲ درصد در سال می باشد.

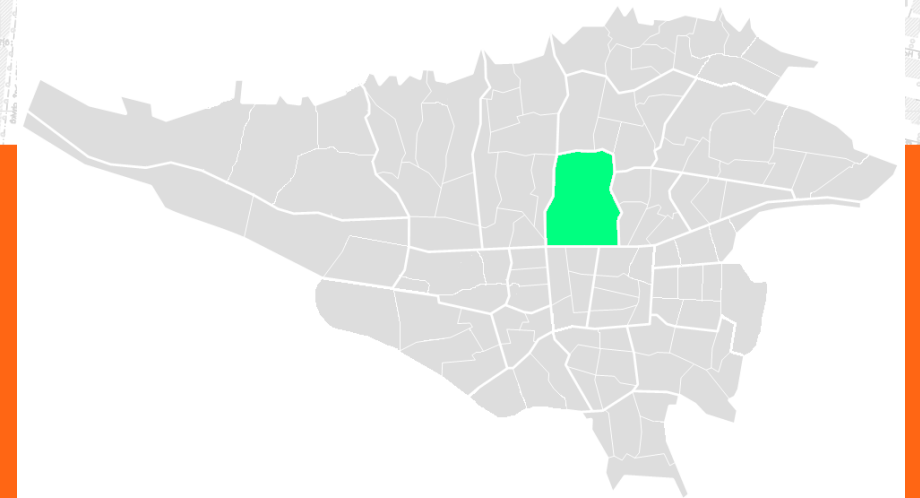
محلات منطقه ۱۲

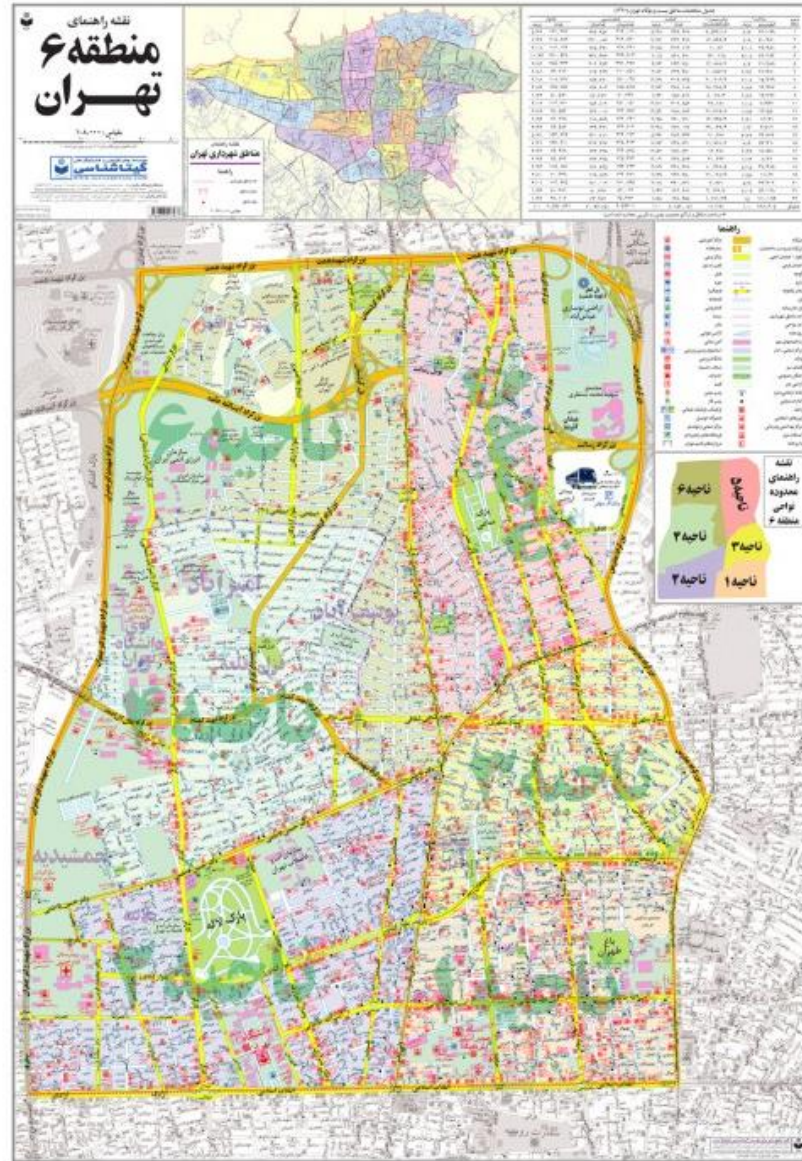

منطقه ۶ تهران

یکی از قدیمی ترین مناطق ۲۲ گانه پایتخت، منطقه ۶ تهران به شمار می آید که از لحاظ موقعیت جغرافیایی در مرکز تهران قرار گرفته است و با مساحتی بالغ بر ۲۱۳۸ هکتار حدود ۳.۳ درصد از سطح شهر تهران را در برمی گیرد. شهرداری منطقه ۶ استان تهران از ۶ ناحیه و ۱۴ محله برخوردار است. این منطقه از تهران از جمعیتی بالغ بر ۲۵۰۰۰۰ نفر برخوردار می باشد که بیش از ۳۰ درصد ساختمان های حکومتی، دولتی، نهادهای و بانک های مختلف در این منطقه از تهران واقع شده است. بنابراین می توان نتیجه گرفت که منطقه ۶ تهران قلب تجاری، حکومتی و اداری شهر تهران است. منطقه ۶ تهران از سمت شمال به منطقه ۳، از سمت غرب به منطقه ۲، از سمت شرق به منطقه ۷ و از جنوب به مناطق ۱۰، ۱۱ و ۱۲ محدود می شود.

محلات منطقه ۱۲

موقعیت قرار گیری میدان

میدان فردوسی یکی از میدان‌های مهم شهر **تهران** است و در مرز مناطق ۶ و ۱۲ قرار دارد.

در محور شرقی-غربی، **خیابان انقلاب اسلامی**، در محور شمال، **خیابان سپهبد قری** و در محور جنوب، **خیابان فردوسی** این میدان را قطع می‌کنند. همچنین میدان فردوسی از سمت شرق به میدان امام حسین و از سمت غرب به میدان انقلاب محدود است.

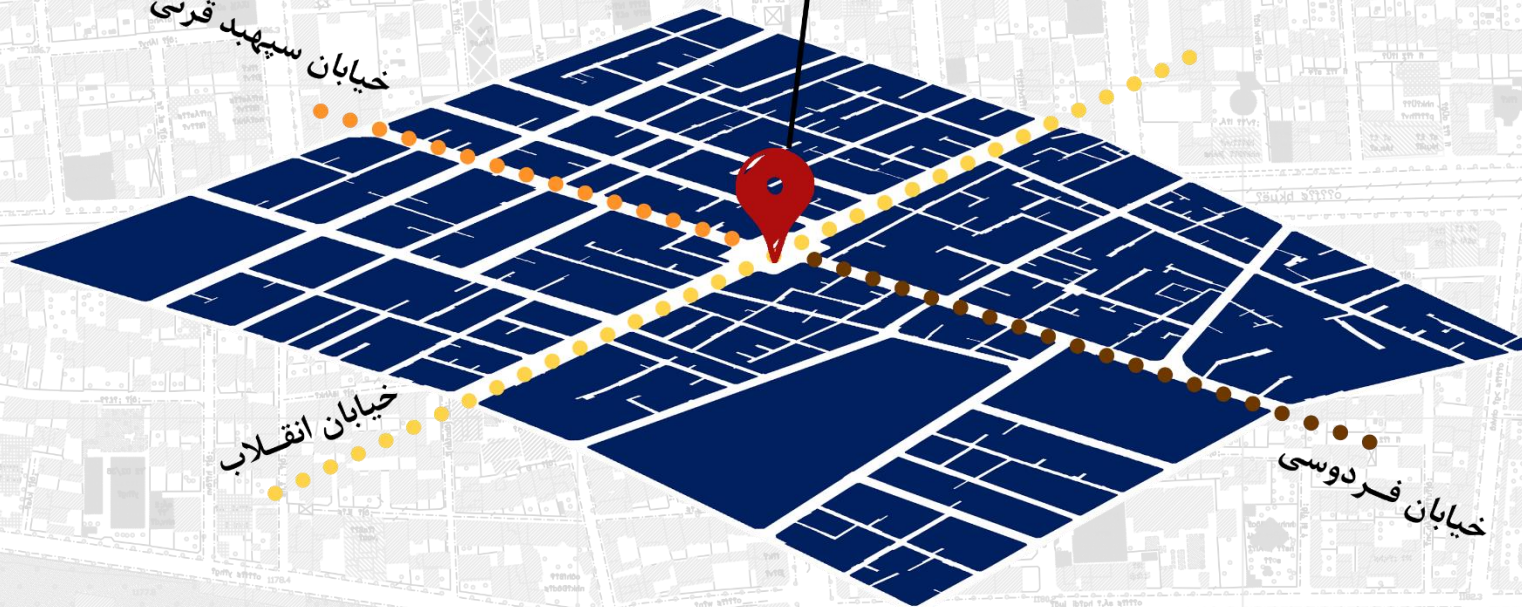
از اماکن مهم پیرامون این میدان می‌توان به وزارت آموزش و پرورش دانشکده کامپیوتر، دانشکده علوم سیاسی، بوستان فردوس، اداره آموزش هنرهای دستی، بیمارستان دادگستری و اداره امور ایتراگران کمیته امداد و دانشگاه پیام نور اشاره کرد

میدان فردوسی

خیابان سپهبد قری

خیابان انقلاب

خیابان فردوسی

تاریخچه میدان فردوسی

تاریخچه میدان فردوسی

۲۳ تیرماه سال ۱۳۳۰ خورشیدی آوریل هریمن مشاور ترومن رئیس جمهوری وقت آمریکا با پیامی حاوی طرح میانجیگری این دولت بین ایران و انگلستان وارد تهران شد و مورد استقبال گرم قرار گرفت. همین استقبال شایان سبب تشدید مخالفت چپگرایان شد و بعد از ظهر همان روز بر ضد ورود او و میانجیگری آمریکا در امر نفت، در خیابانهای تهران دست به تظاهرات یکصد هزار نفری زدند که از میدان فردوسی آغاز و به میدان بهارستان ختم می‌شد. در جریان این تظاهرات اعضای حزب دکتر مظفر بقایی با تظاهر کنندگان درگیر شدند و به پلیس و ارتش تحت فرمان شاه امکان و بهانه دادند که وارد عمل شوند و به سوی تظاهر کنندگان تیراندازی کنند که ضمن آن ده‌ها تن کشته و مجروح شدند.

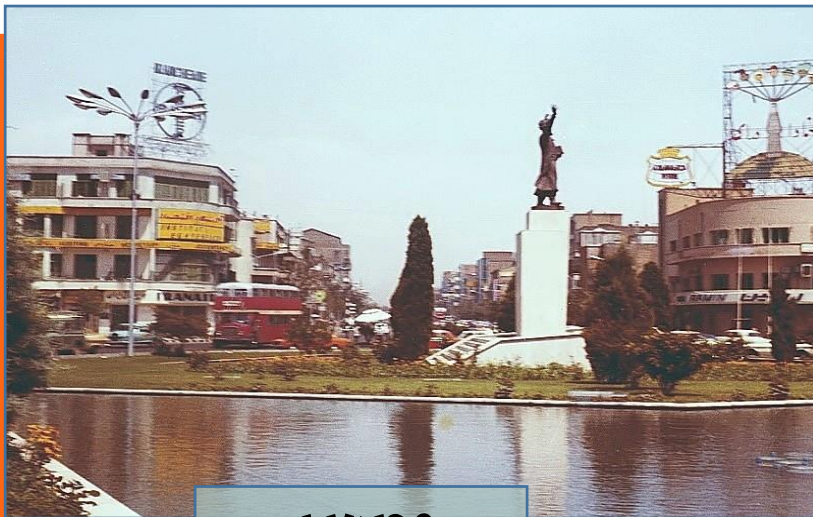

۱۳۳۶

۱۲۹۹

۱۳۴۹

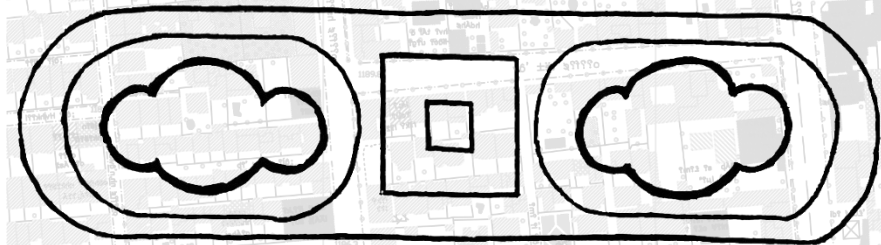

۱۳۲۹

تغییرات ظاهری میدان

بر اساس مشاهده و تحلیل تصاویر قدیمی موجود از میدان فردوسی

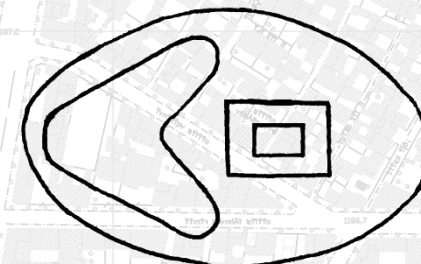
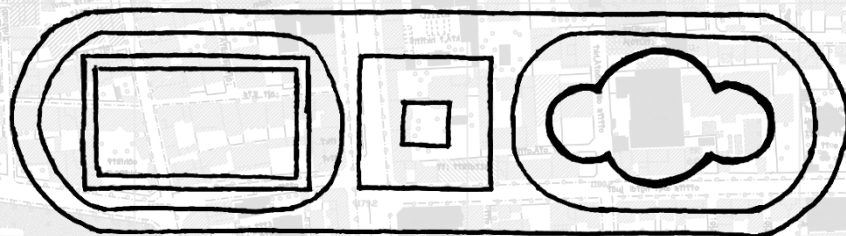
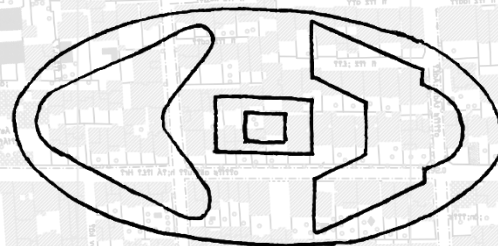

دهه ۲۰

دهه ۳۰

دهه ۴۰

دهه ۶۰ - تا کنون

نخستین مجسمه فردوسی، دهم مهرماه سال ۱۳۲۴ هجری شمسی، یعنی درست شصت و شش سال پیش، همزمان با جشن مهرگان ایرانیان باستان، در میانه میدان فردوسی نشست

اولین مجسمه

مجسمه میدان میدان

میدان فردوسی تهران که روزگاری یکی از مهم‌ترین میادین پایتخت بوده، تاکنون سه مجسمه از این شاعر نامدار را در دل خود جای داده است.

تا پیش از سال ۱۳۳۸ که سومین مجسمه میدان فردوسی و ثمره کوشش مرحوم استاد ابوالحسن‌خان صدیقی - پدر مجسمه‌سازی نوین ایران - در این میدان جای بگیرد، مجسمه هندی به روبه‌روی دانشکده ادبیات دانشگاه تهران منتقل و یک مجسمه دیگر از این شاعر ملی برای مدتی کوتاه در میدان فردوسی نصب شد.

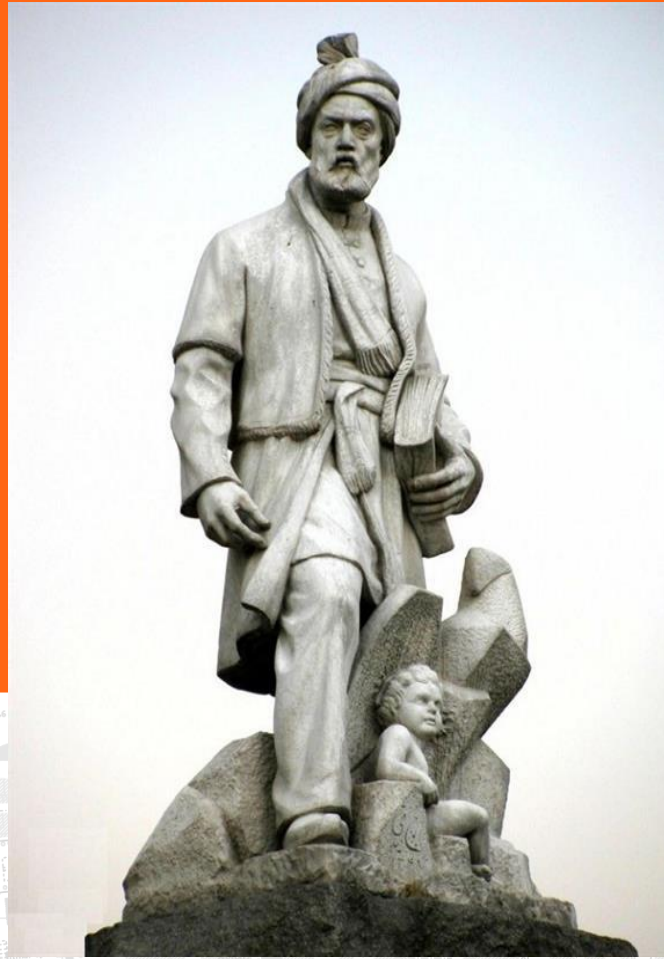
دومین مجسمه

سومین مجسمه

تندیس از جنس سنگ مرمر کارارا به ارتفاع سه متر که به وسیله ابوالحسن صدیقی در سال ۱۳۳۸ ساخته شد و کار نصب آن در میدان فردوسی تهران را فرزندش، فریدون صدیقی در ۱۷ خرداد همان سال انجام داد

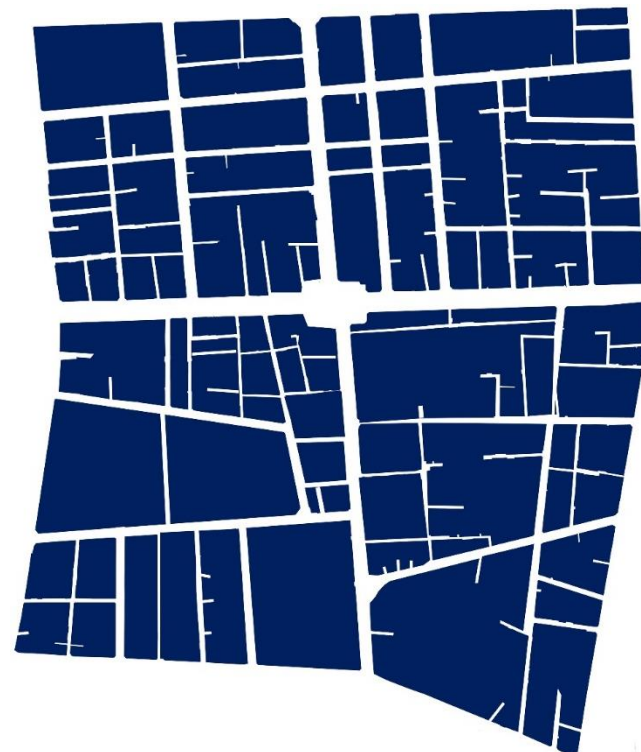
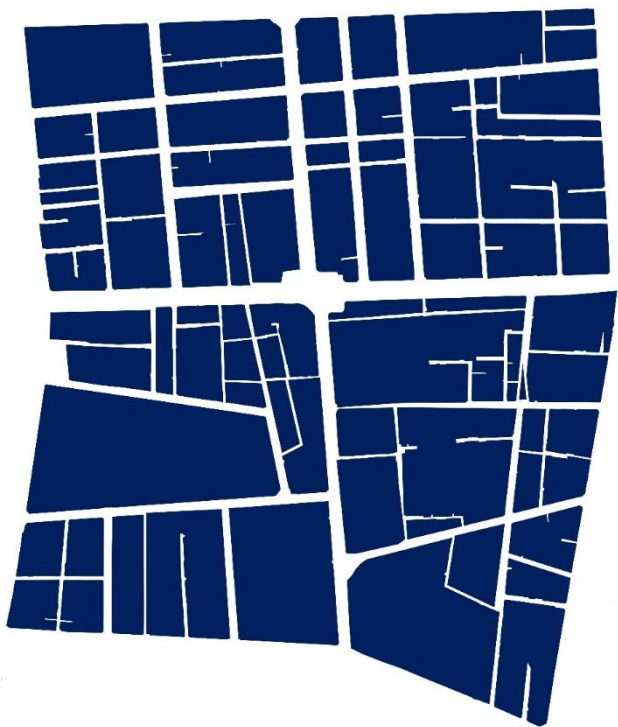

در قسمت پایین این مجسمه، پیکر کودکی زال - از شخصیت‌های شاهنامه - تصویر شده است. آن طور که در شاهنامه آمده است زال بر روی کوه قاف بزرگ شد، بنابراین پایه مجسمه به صورت یک تخته سنگ طبیعی که حاکی از داستان زندگی زال است، تهیه شد.

تغییرات محدوده میدان

دهه ۳۰

دهه ۵۰

اکنون

رویداد های مهم در میدان فردوسی

۲۳ بهمن ماه
سال ۱۳۵۷

چند ساعت پس از پیروزی انقلاب اسلامی گروهی سر مجسمه فردوسی را قطع کردند که پس از اعتراض عمومی مردم، مجسمه مرمت شد.

۱۷ خرداد ماه
سال ۱۳۳۸

با برپایی مراسمی با شکوه، از مجسمه ابوالقاسم فردوسی در میدان فردوسی شهر تهران پرده برداری شد

۳۰ تیر ماه
سال ۱۳۳۱

برابر با ۲۱ ژوئیه ۱۹۵۲ تظاهرات مردمی به هواداری از مصدق در میدان فردوسی و دیگر مناطق اطراف.

وجه تسمیه میدان فردوسی

سال ۱۳۱۲ شمسی دولت ایران که در تدارک برنامه «هزاره فردوسی» بود به این فکر افتاد که یکی از خیابان‌های پایتخت را به اسم فردوسی نامگذاری کند. قرعه به نام علاءالدوله افتاد. شهرداری آن موقع توسعه و تعریض خیابان را از میدان توپخانه تا کنار بخش بازمانده از خندق شهر در شمال شروع کرد. این کار حدود یک سال طول کشید و خیابان در مهر ۱۳۱۳ رسماً افتتاح شد و نام فردوسی را بر آن گذاشتند. در منتهی‌الیه شمالی این خیابان هم میدانی ساخته شد که فردوسی نام گرفت و مجسمه‌ای که زردشتیان هندوستان از برنز ساخته و به مناسبت هزاره فردوسی تقدیم کرده بودند وسط آن نصب شد.

تاریخچه خیابان‌های اطراف میدان

تغییرات خیابان انقلاب

سال ۱۳۲۶

سال ۱۳۳۰

دهه ۴۰

خیابان فردوسی

خیابان فردوسی (نام پیشین: خیابان علاءالدوله، پیش از آن خیابان امین‌السلطان) یکی از خیابان‌های شمالی-جنوبی قدیمی تهران است. از دیرباز، با توجه به صرافیه‌های متعدد و دلارفروشان غیر رسمی موجود در آن، این خیابان به یکی از خیابان‌های مهم شهر تهران از منظر اقتصادی تبدیل شده است. این خیابان به افتخار شاعر بلند آوازه ایرانی ابوالقاسم فردوسی نام گذاری شده است. این خیابان، در دوره قاجاریه به واسطه وجود باغ ایلخانی در آن، گاهی با عنوان خیابان باغ ایلخانی نیز خوانده می‌شده است. باغ ایلخانی که بعدها ساختمان بانک ملی ایران به جای آن ساخته شد، از بناهای ساخته شده توسط سردار اسعد بختیاری، معروف به حاجی ایلخانی از رجال و شاهزادگان معروف قاجاری بود.

تغییرات خیابان فردوسی

دهه ۲۰

دهه ۳۰

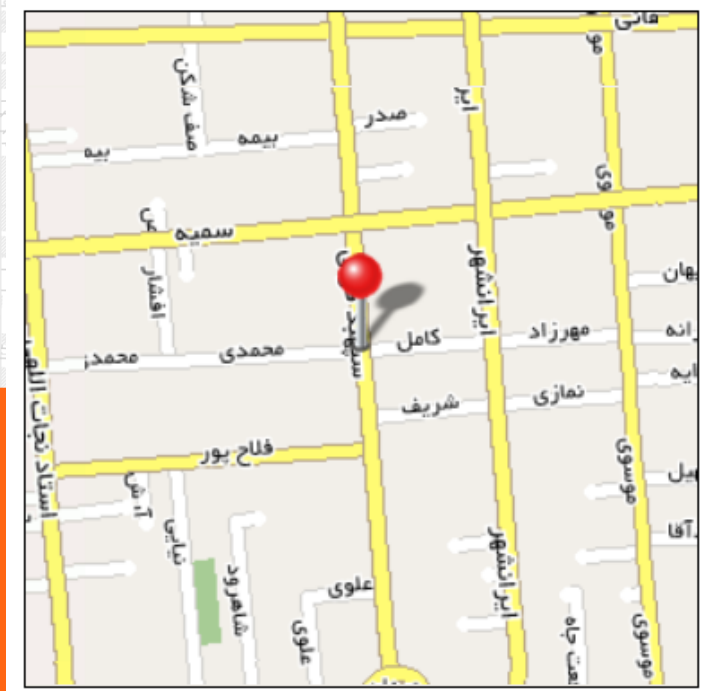

دهه ۴۰

خیابان سپهبد قرنی

خیابان سپهبد قرنی (نام قدیمی: فیشر آباد) از خیابان‌های مرکزی شهر تهران است. این خیابان که جهتی شمالی-جنوبی دارد از میدان فردوسی در سمت جنوب آغاز شده و به خیابان کریم‌خان و پل کریم‌خان زند در سمت شمال منتهی می‌شود.

تاریخچه این خیابان به بیش از ۶۰ سال باز می‌گردد. سال‌هایی که تهران چهره متفاوتی داشت و هنوز خندق بزرگی در این محدوده باقی مانده بود و سفارتخانه‌ها و ساختمان‌های دیپلماتیک هم در محدوده خیابان فیشر آباد بودند. فیشر، در واقع نام خانوادگی بود و این فرد «آنتوان فیشر» نام داشت و اتریشی بود. او سال ۱۲۸۱ شمسی به ایران می‌آید و سال ۱۲۸۳ در میدان فردوسی ابتدای خیابان قرنی، باغی خریداری می‌کند. او دفتردار سفارت اتریش در ایران بود و برای اینکه درختان باغش خشک نشوند، نامه‌ای به مسئولان وزارت امور خارجه می‌نویسد و خواستار آبرسانی بهتر به این محدوده می‌شود و این نخستین خدمت او به اهالی بود.

تغییرات خیابان سپهبد قرنی

دهه ۳۰

دهه ۴۰

دهه ۵۰

نقشه های طرح تفصیلی

کاربری اراضی منطقه ۱۲

جمهوری اسلامی ایران
وزارت مسکن و شهرسازی - شهرداری تهران
برگشت به برنامه جامع شهر تهران
پایه شهرک میل به طرح کاربری اراضی منطقه ۱۲

تشریح تفصیلی منطقه ۱۲
(۱۳۸۵)

راهنما

- مسکونی خالص
- مسکونی مختلط
- تجاری
- فضای سبز و پارک
- فضای باز تفریحی (فرامتن)
- خدمات عمومی
- سنتی - کارگاهی
- پارکینگ و حمل و نقل
- تاسیسات و تجهیزات
- زمینهای بازساخته نشده
- پهنه همپوشان بازار

نقشه کاربری وضع موجود

مقیاس ۱:۲۰,۰۰۰

راهنمای اتصال نقشه

مهندسان مشاور باوند

شبکه دسترسی منطقه ۱۲

جمهوری اسلامی ایران
وزارت مسکن و شهرسازی - شورای شهر تهران
مؤسسه تحقیقات و توسعه معماری و شهرسازی
موسسه تحقیقات و توسعه معماری و شهرسازی
موسسه تحقیقات و توسعه معماری و شهرسازی

موسسه تحقیقات و توسعه معماری و شهرسازی
(۱۳۸۵)

راه‌ها

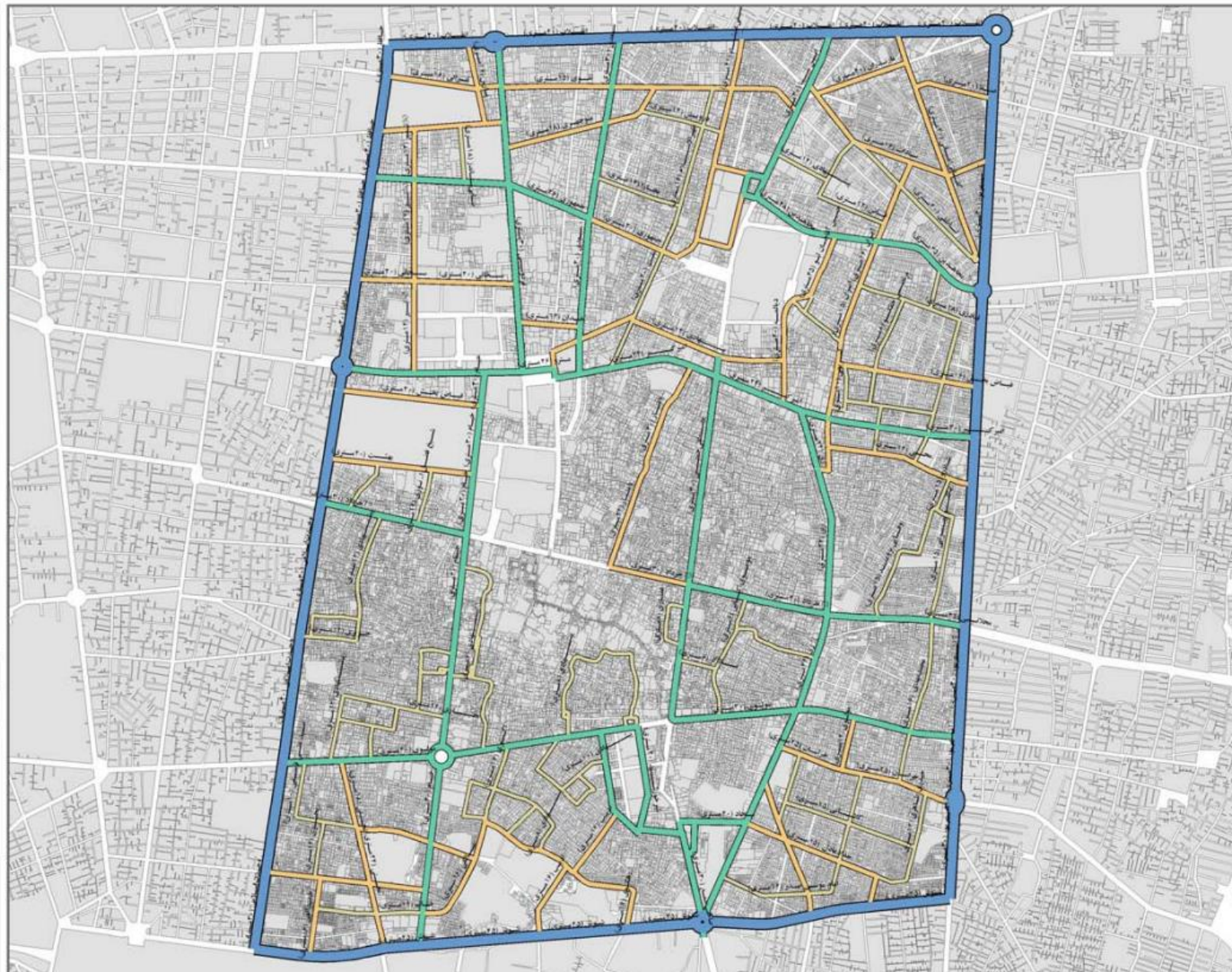
- شهریاتی درجه ۱
- شهریاتی درجه ۲
- جمع‌کننده و بخش‌کننده درجه ۱
- جمع‌کننده و بخش‌کننده درجه ۲

شبکه دسترسی

مقیاس ۱:۴۰,۰۰۰

راه‌های اصلی منطقه

مهندسان مشاور باوند

نقشه ها

۱. نقشه ی بلوک بندی

تحلیل و شناخت فضای شهری

راهنما

توده

فضا

↑

مقیاس: ۱:۵۰۰۰

140 70 0 140 280 420 560 Miles

استاد دکتر احمد رضا کشتکار

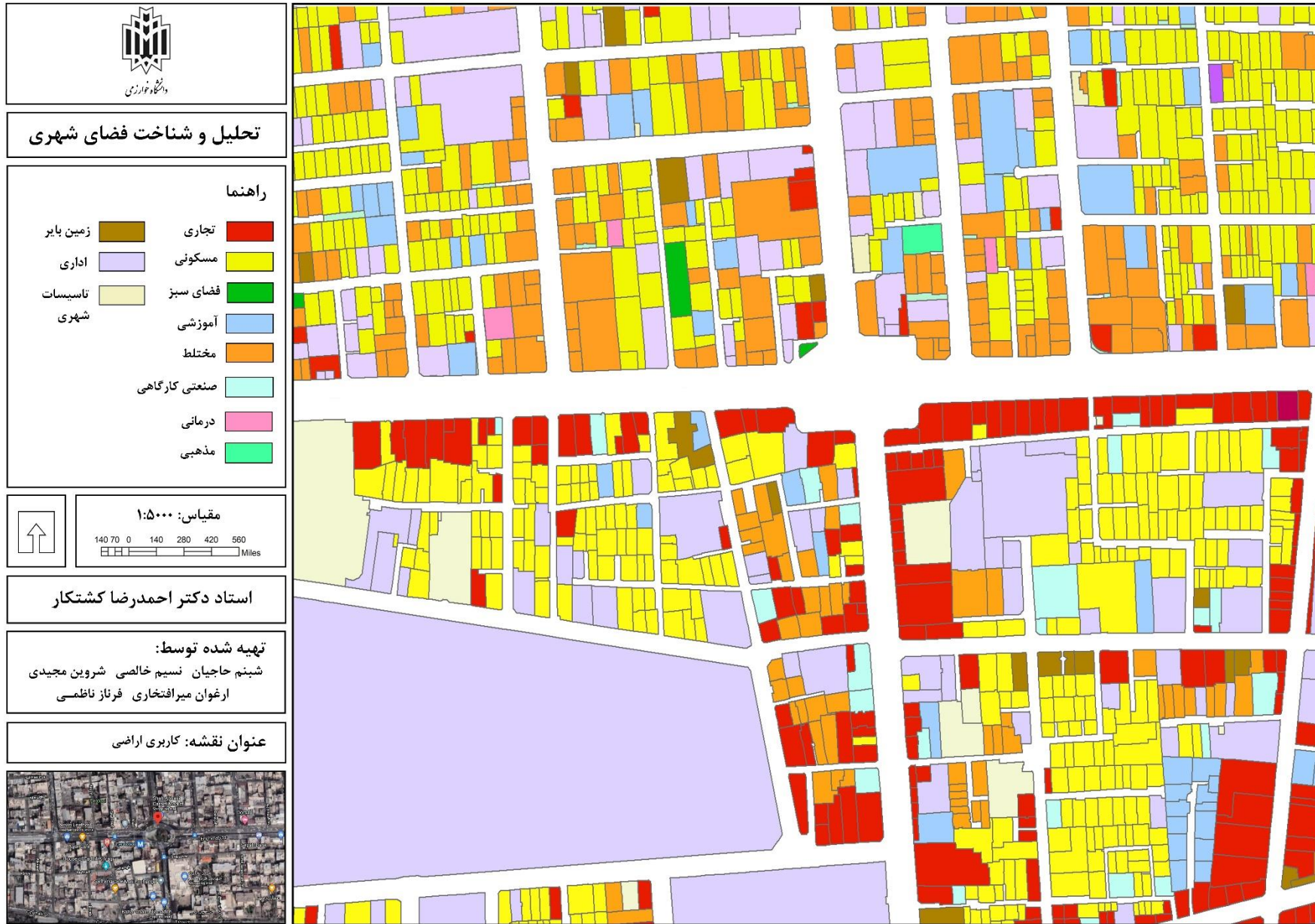
تهیه شده توسط:
شبنم حاجیان نسیم خالصی شروین مجیدی
ارغوان میرافتخاری فرناز ناظمی

عنوان نقشه: توده فضای میدان فردوسی

۲. کاربری

۳. پهنه بندی

تحلیل و شناخت فضای شهری

راهنما

- S-5 حوزه تجاری
- S-4 حوزه خدماتی
- S-2 حوزه مختلط (ترکیب تجاری و خدماتی)
- S-1 حوزه تجاری به صورت خطی
- R-2 حوزه مسکونی چندخانواری

مقیاس: ۱:۵۰۰۰

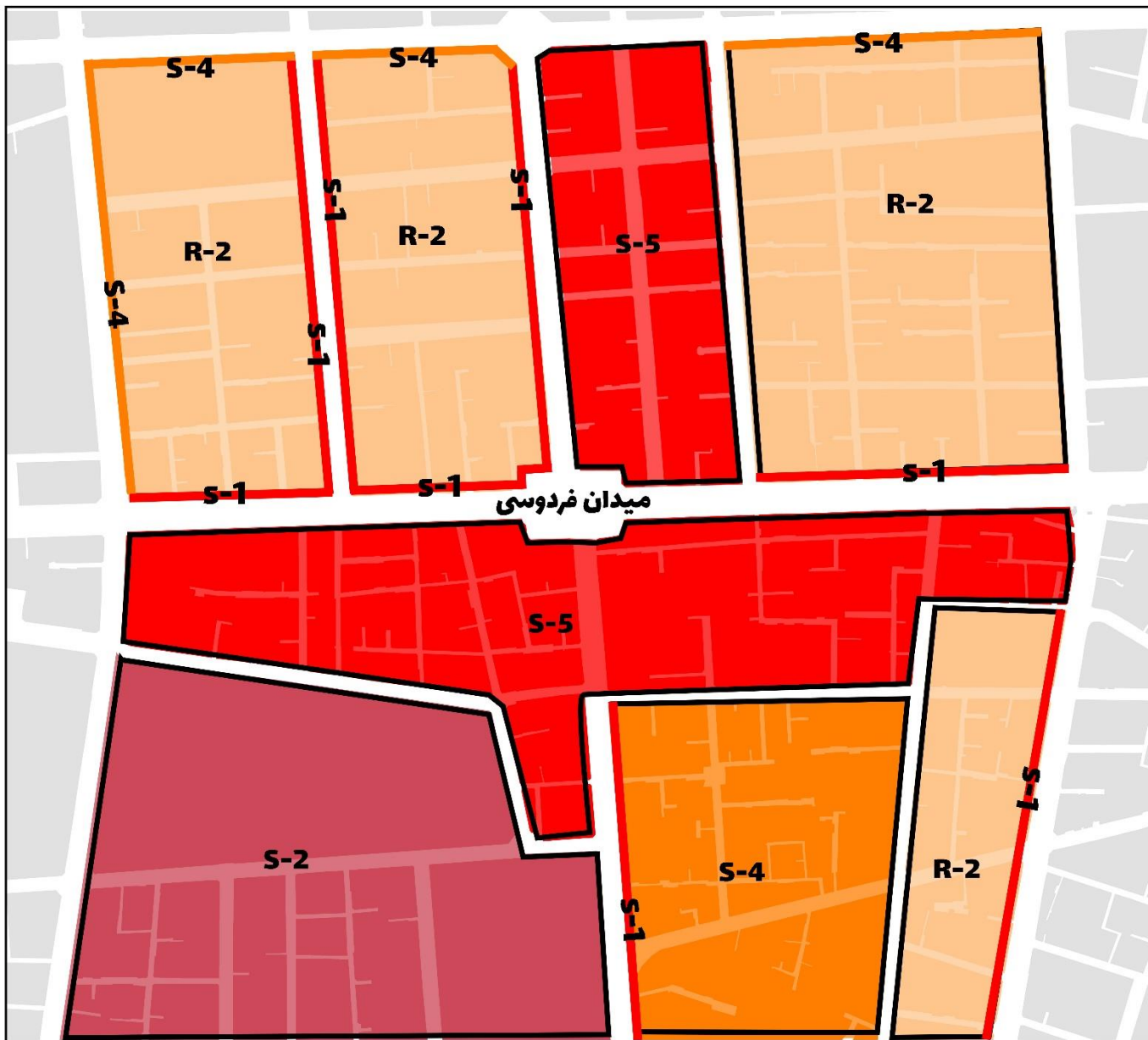
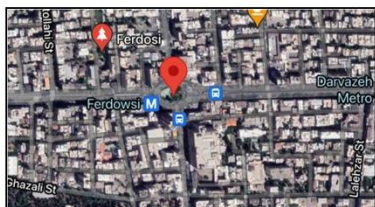
140 70 0 140 280 420 560 Miles

استاد دکتر احمد رضا کشتکار

تهیه شده توسط:

شبنم حاجیان نسیم خالصی شروین مجیدی
ارغوان میرافتخاری فرناز ناظمی

عنوان نقشه: پهنه بندی اطراف میدان فردوسی

دانشگاه گیلان

تحلیل و شناخت فضای شهری

راهنما

- شریانی درجه ۱
- شریانی درجه ۲
- جمع و پخش کننده

مقیاس: ۱:۵۰۰۰

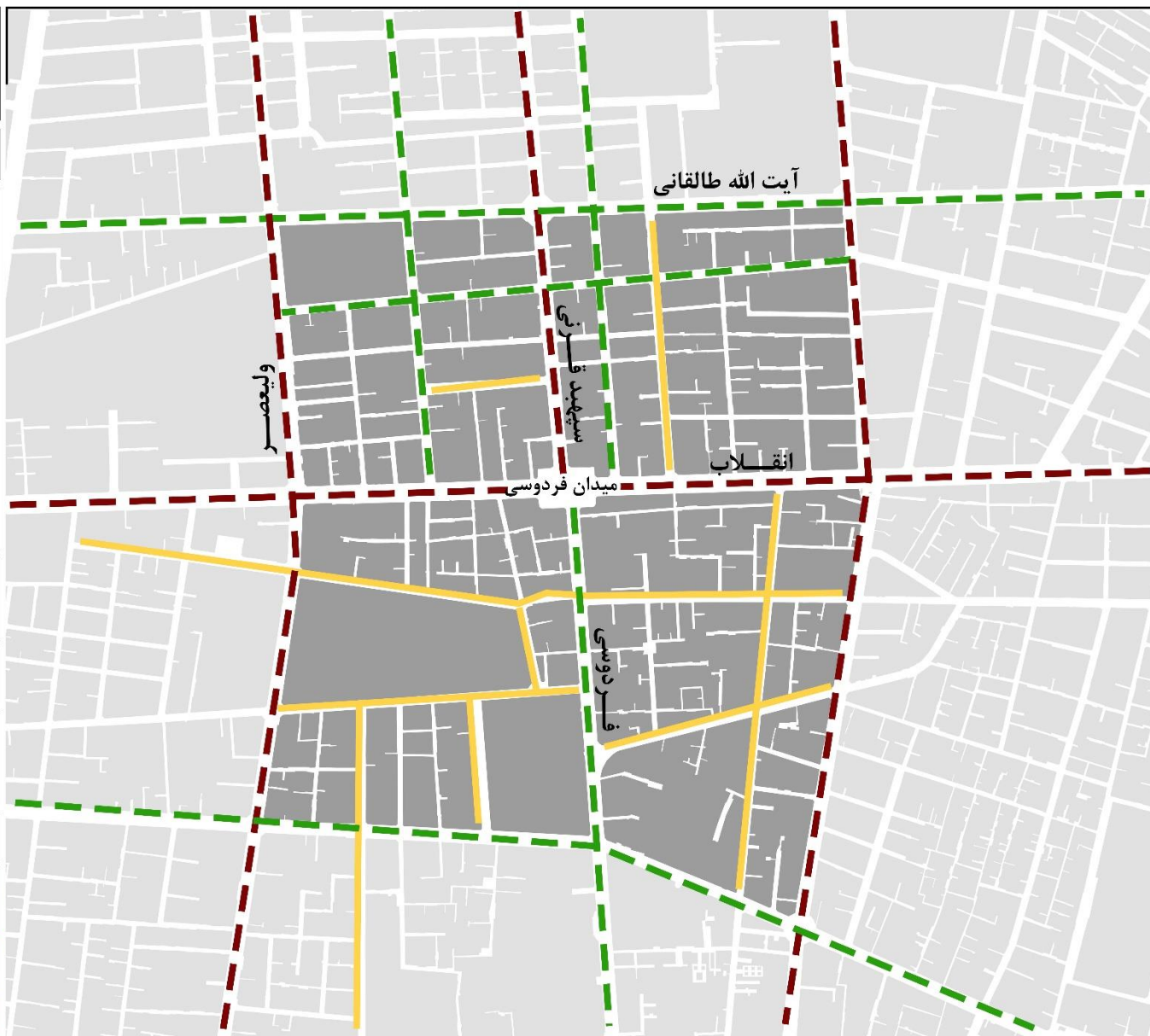
140 70 0 140 280 420 560 Miles

استاد دکتر احمد رضا کشتکار

تهیه شده توسط:

شبیم حاجیان نسیم خالصی شروین مجیدی
ارغوان میرافتخاری فرناز ناظمی

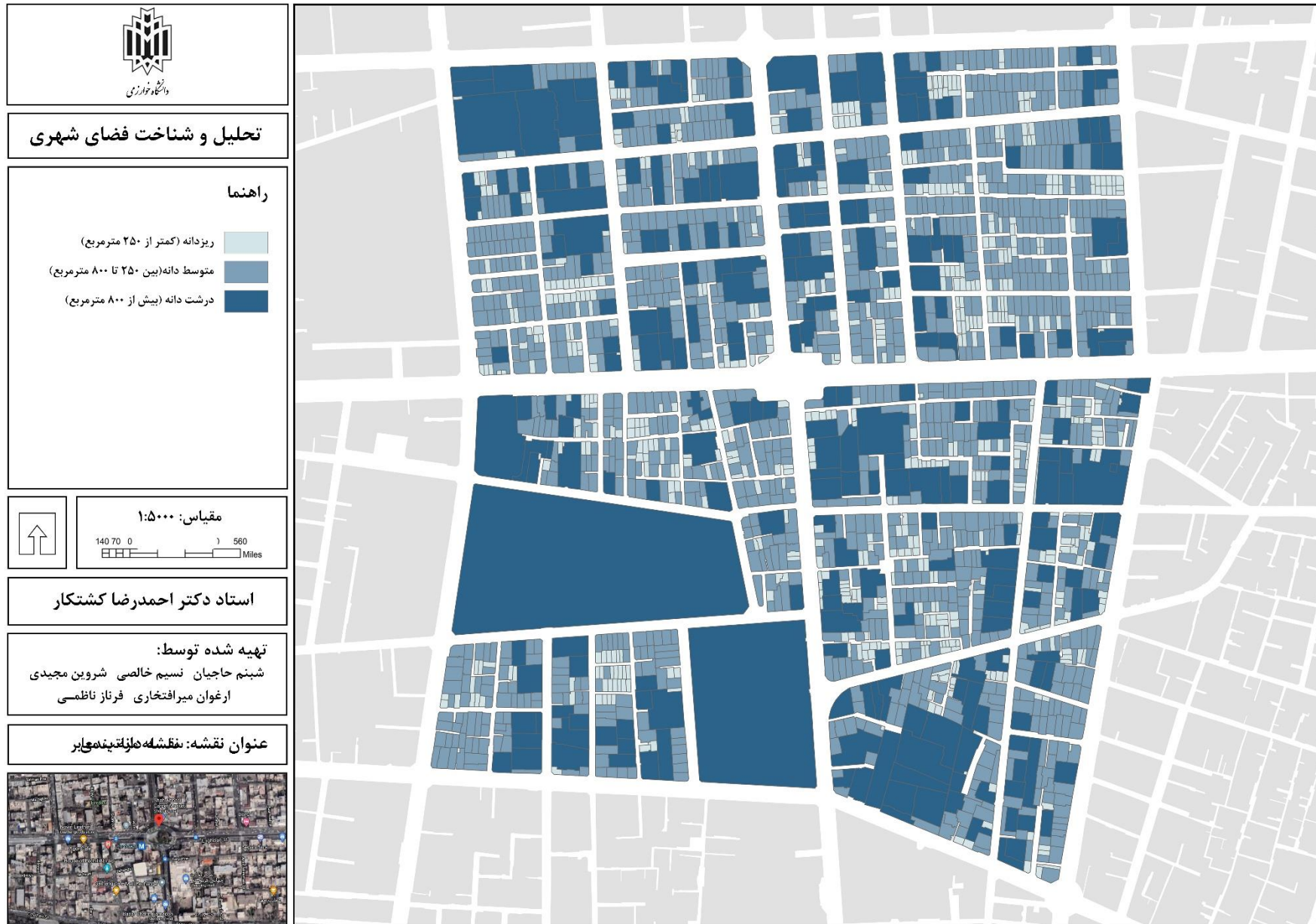
عنوان نقشه: سلسله مراتب معابر

۴. سلسله مراتب راه ها

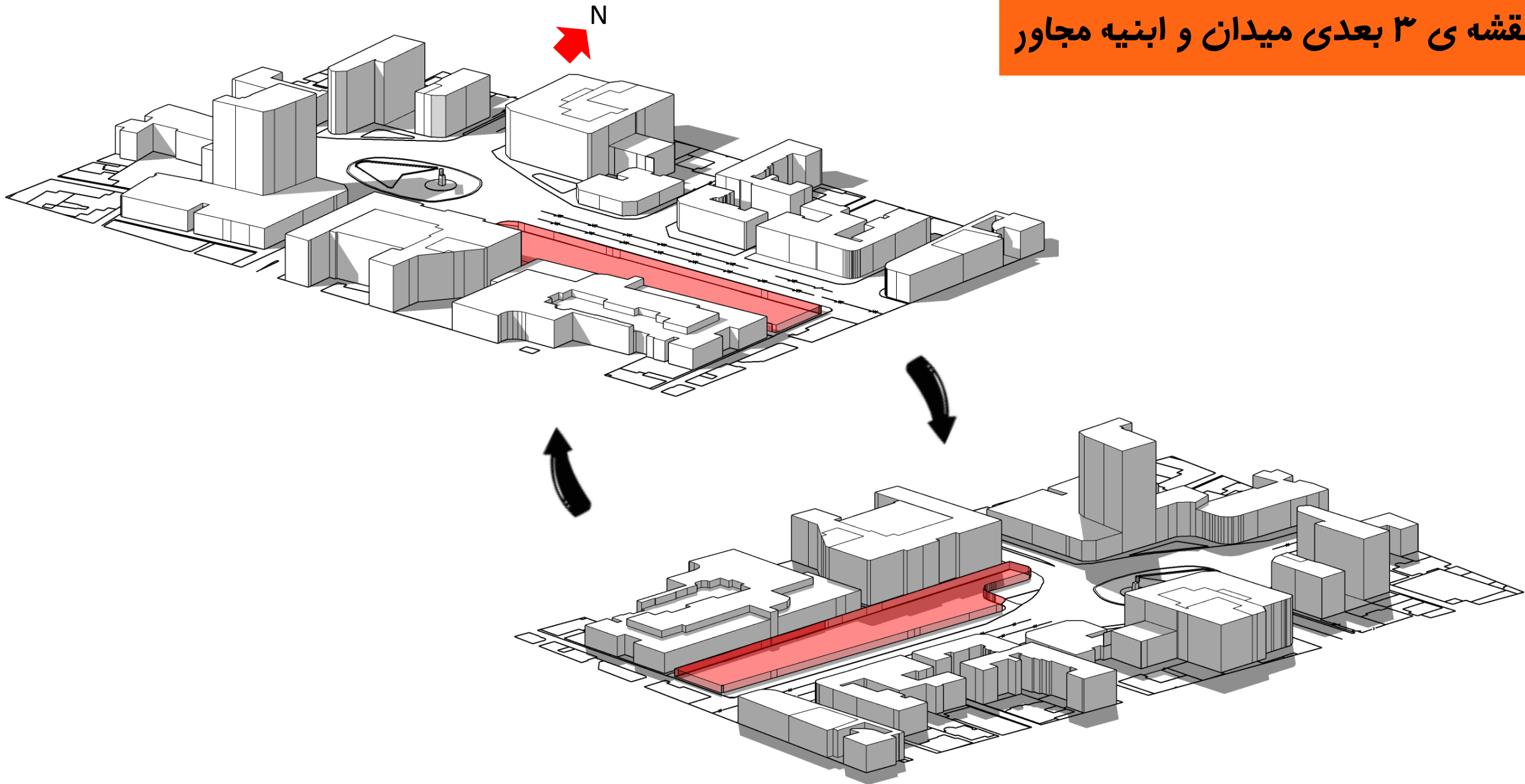

۵. دانه بندی

نقشه ی ۳ بعدی میدان و ابنیه مجاور

بررسی بدنه میدان

بدنه اصلی میدان فردوسی

میدان فردوسی یکی از میدان‌های مهم شهر تهران است.

در محور شرقی-غربی، خیابان انقلاب اسلامی، در محور شمال، خیابان سپهبد قری و در محور جنوب، خیابان فردوسی این میدان را قطع می‌کنند.

از اماکن بسیار مهم پیرامون این میدان می‌توان به ساختمان فرش، وزارت آموزش و پرورش، دانشکده کامپیوتر، دانشکده علوم سیاسی، بوستان فردوس، بانک سپه و بانک شهر، مرکز تجارت جهانی فردوسی، بیمارستان دادگستری و اداره امور ایثارگران کمیته امداد و دانشگاه پیام نور اشاره کرد.

ابنیه مهم اطراف میدان

بانک سپه

مرکز تجارت جهانی فردوسی

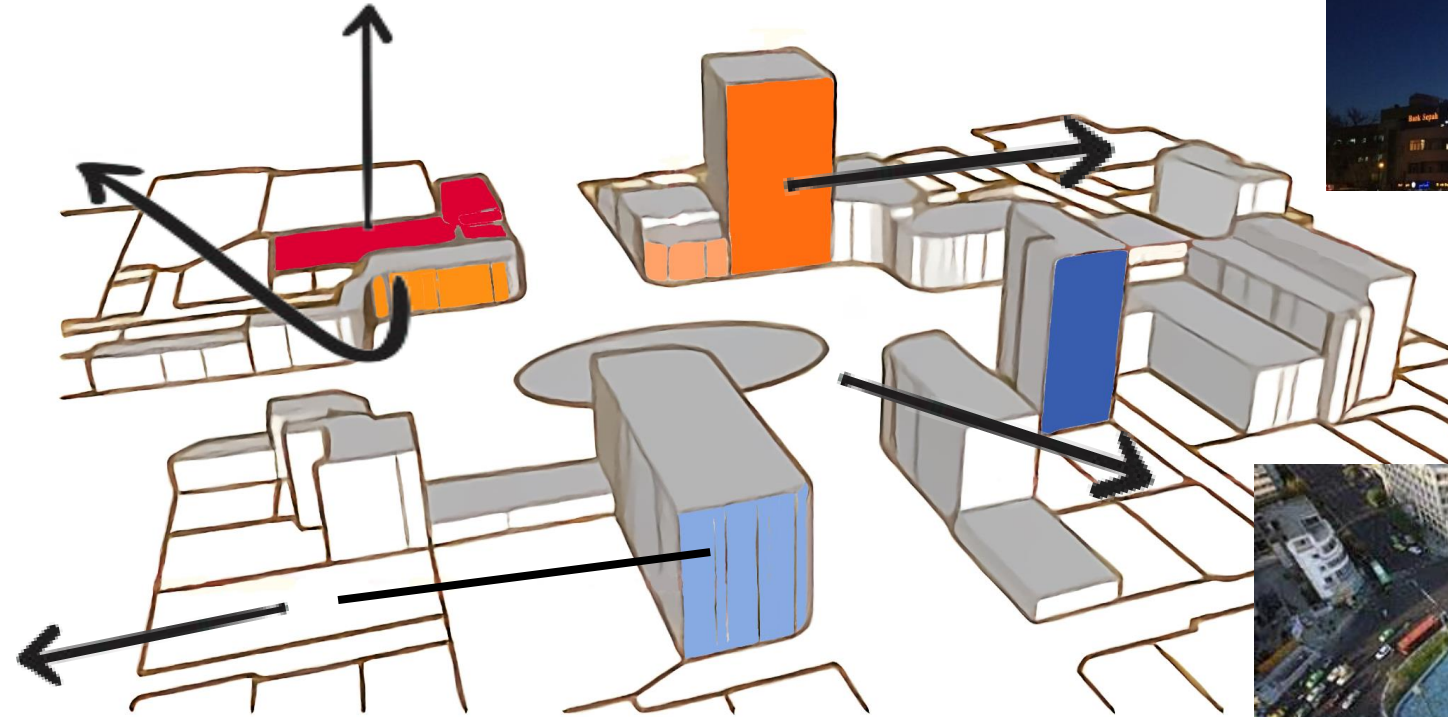
ساختمان بانک شهر

دراک استور رامین

ساختمان فرش

نمای میدان از بالا

عناصر لینچ

- خیابان انقلاب به دلیل تردد بالا و اهمیتی که دارد **یک لبه** محسوب می شود.
- میدان فردوسی یک **گره ی اجتماعی** و **نشانه** در نظر گرفته می شود.
- فروشگاه ها، ساختمان های شاخص بلند مرتبه و... مانند مرکز تجارت جهانی فردوسی، ساختمان بانک شهر، بازار فرش **نشانه** های دیگری هستند.

تحلیل و شناخت فضای شهری

راهنما

گره

نشانه

لبه

راه

مقیاس: ۱:۵۰۰۰

140 70 0 560 Miles

استاد دکتر احمد رضا کشتکار

تهیه شده توسط:
شبنم حاجیان نسیم خالصی شروین مجیدی
ارغوان میرافتخاری فرناز ناظمی

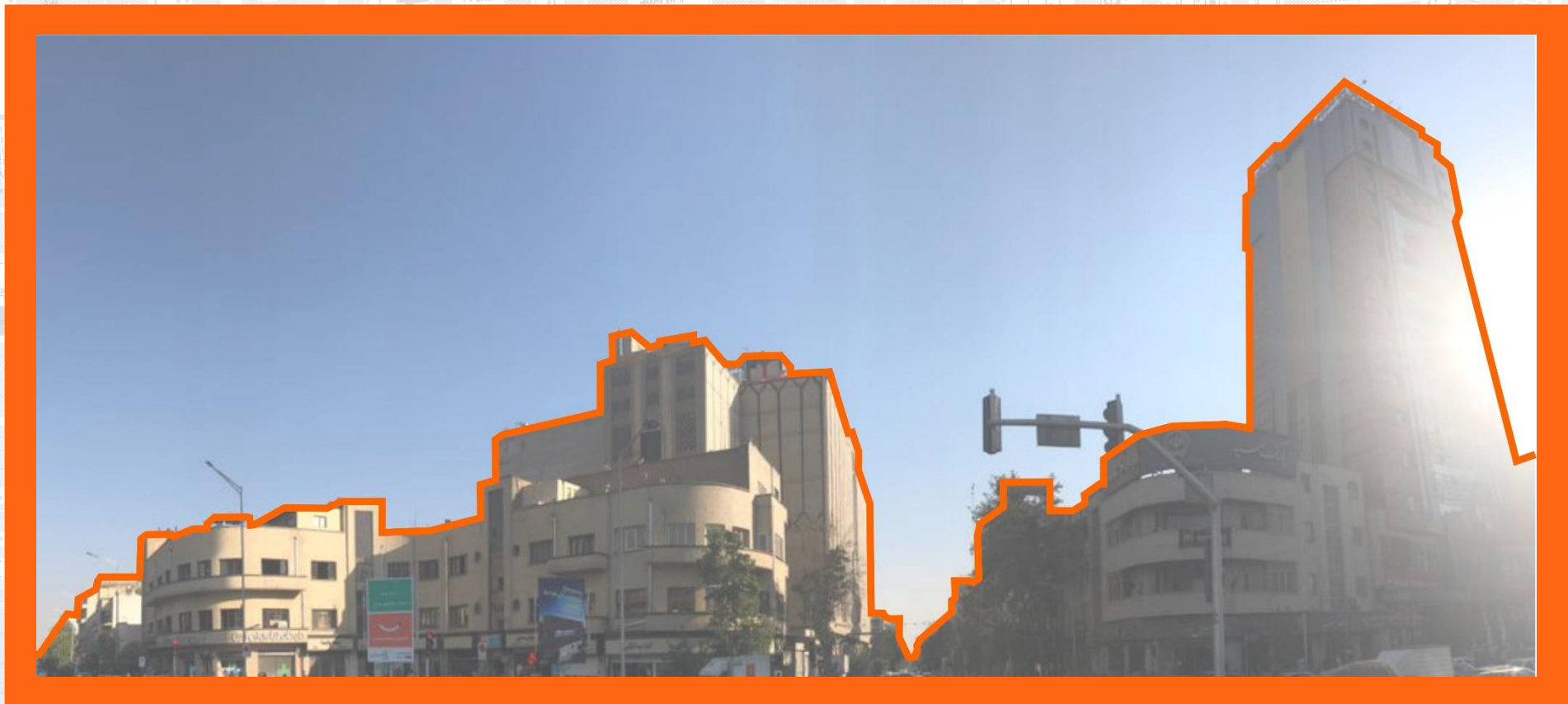
عنوان نقشه: عناصر لینچ

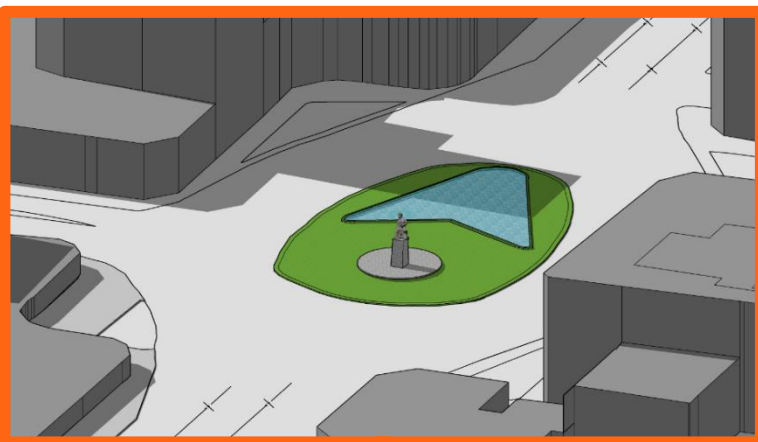
خط آسمان

خط آسمان باید منظم، خفته و به صورتی پیوسته باشد که با ایجاد یک کریدور دیداری چشم را به سمت عناصر شاخص هدایت کند اما این نظم به دلیل وجود ساختمان هایی همچون ساختمان بانک شهر خیلی به چشم نمی آید و حس امنیت و آرامش روانی را در عابران کم می کند.

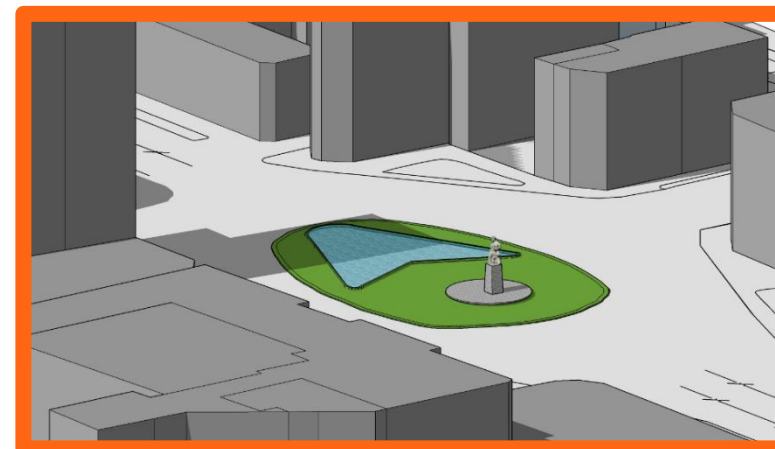
محمصورت

(نسبت ارتفاع به عرض)

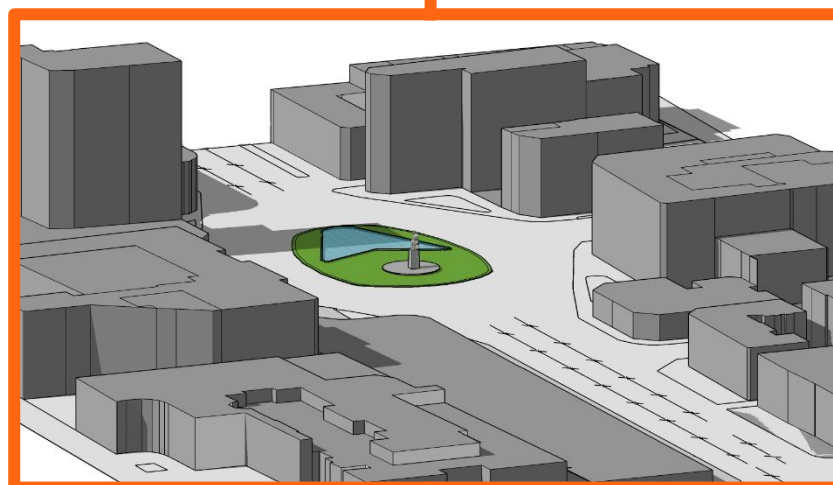
میزان محمصورت بر اساس مقایسه نسبت ارتفاع جداره یا بدنه فضا نسبت به عرض است.

اگر ارتفاع بدنه ها به نسبت عرض فضا کم باشد، یک فضای هماهنگ و پیوسته به وجود نمی‌آید. البته میدان دید انسان در درک فضا و مقیاس آن تاثیر می‌گذارد.

ممدوده مورد بررسی:

- نسبت بدنه میدان به عرض آن در هر قسمت آن متفاوت است.
- این نسبت در بعضی نقاط (سافتمان بانک شهر) به ۱ به ۱ می‌رسد.
- در بقیه نقاط این عدد به ۱ به ۳ و همچنین ۱ به ۴ می‌رسد که عدد قابل قبولی است.

- مقدار آسمانی که در میدان دید عادی قرار می‌گیرد، به نسبت بدنه فیابان چندین برابر است.
- با توجه به عقب نشینی بدنه میدان دید و وجود پیاده‌رو عریض در اطراف میدان، مس محمصورت رو کم می‌کند.

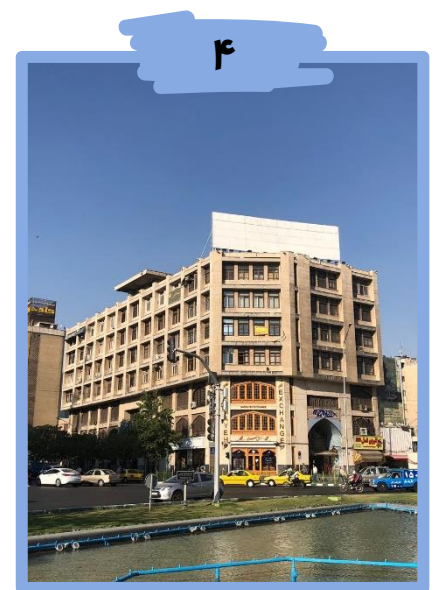
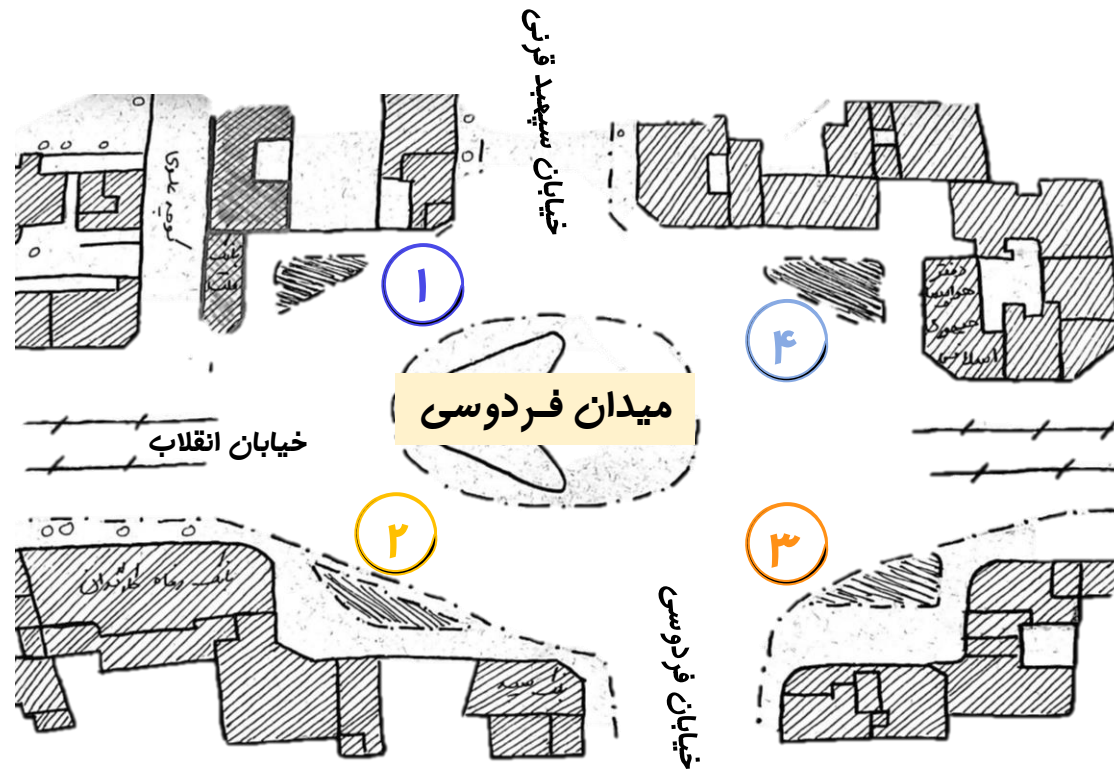
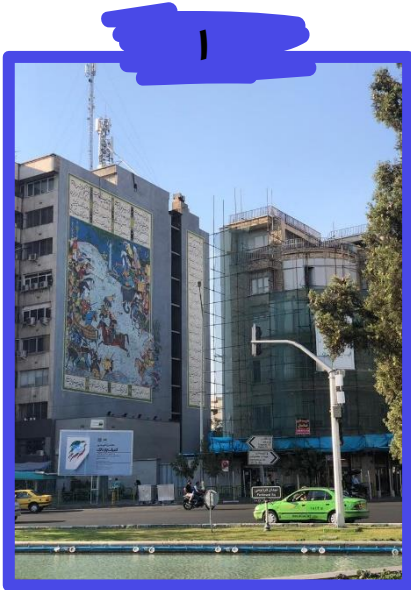
ساختمان بانک شهر

دقیقا در همان زاویه‌ای که نگاه فردوسی به آن سو است، یعنی در ضلع جنوب غربی میدان فردوسی تهران، در **اواخر دهه ۸۰ خورشیدی** برجی به نام **«شاهنامه»**، ساختمان بلندی که از قضا هیچ تناسبی با ساختمان‌های اطراف حریم میدان فردوسی ندارد ساخته شده است. این ساختمان در حال حاضر تبدیل به **بانک شهر** شده است

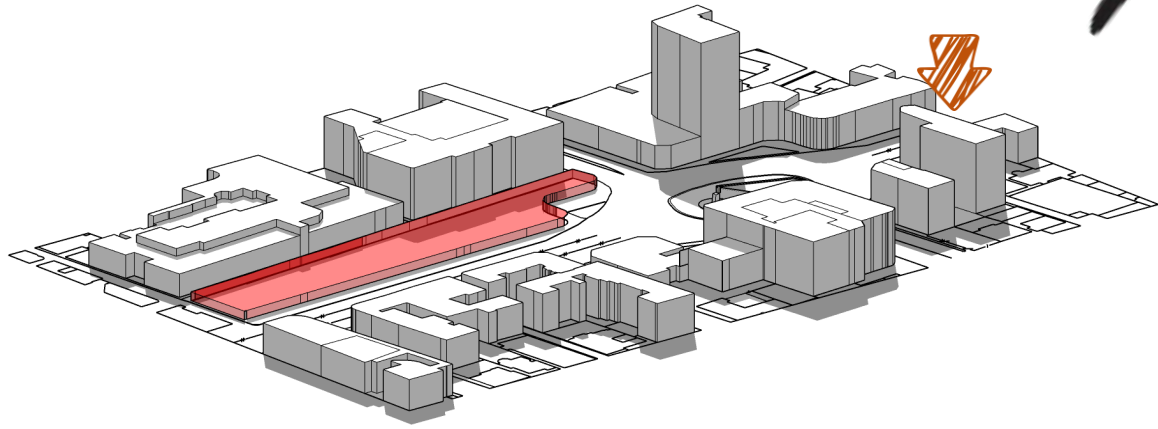

بررسی بدنه میدان فردوسی

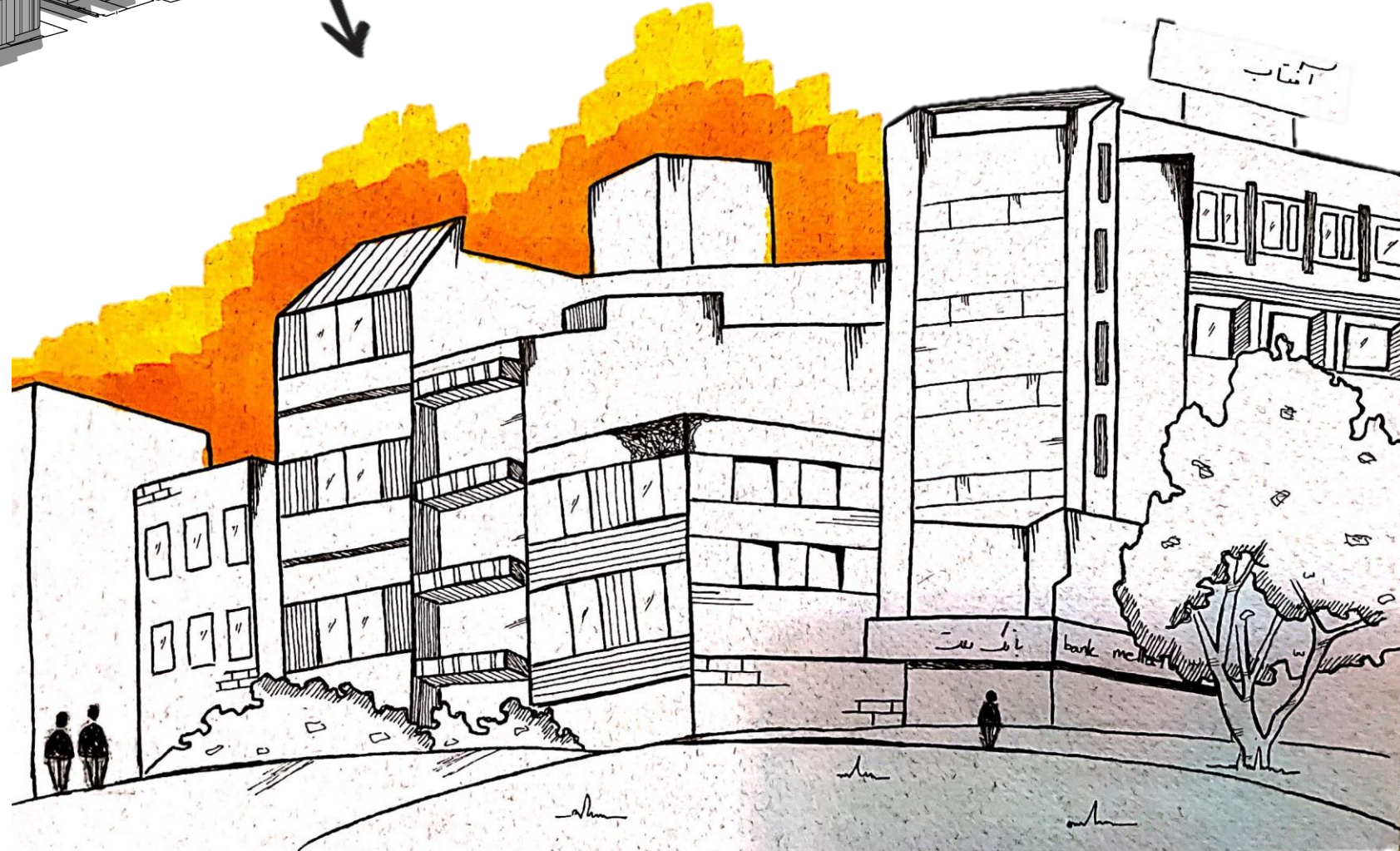

بررسی بدنه میدان فردوسی

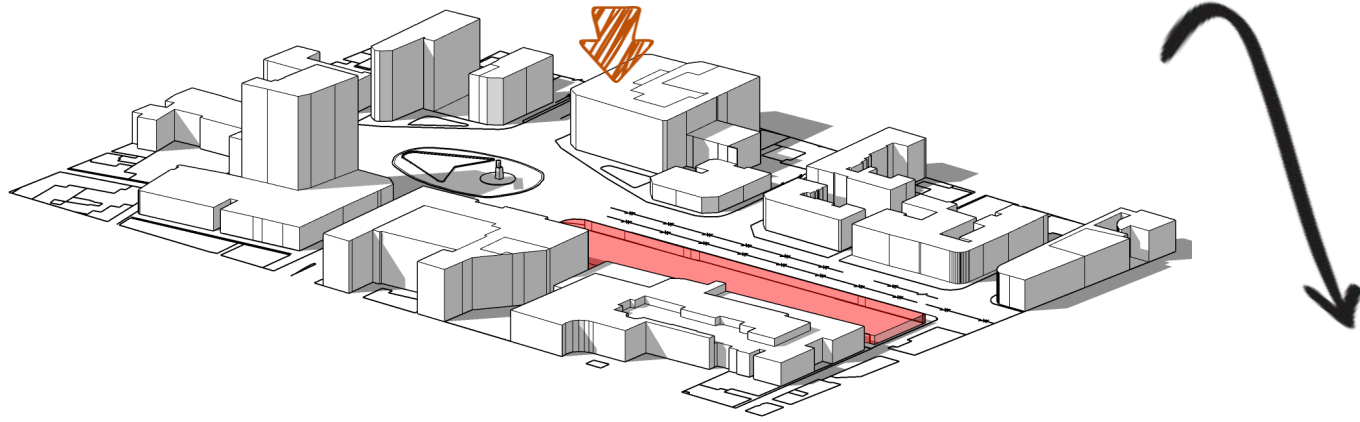

نمای طراحی شده از جزئی از بدنه شمال
غربی خیابان انقلاب، حد فاصل میدان
فردوسی و پل کالج

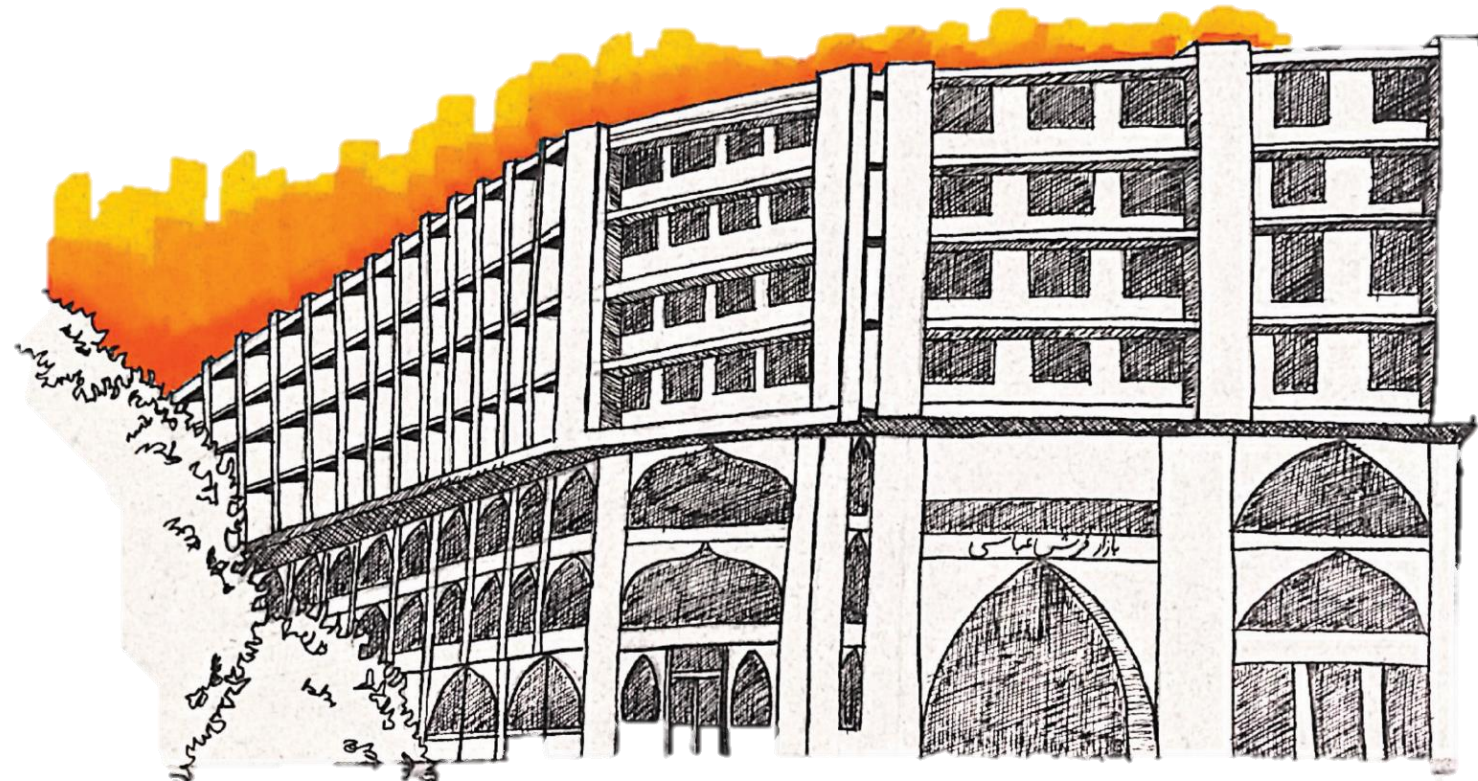

بررسی بدنه میدان فردوسی

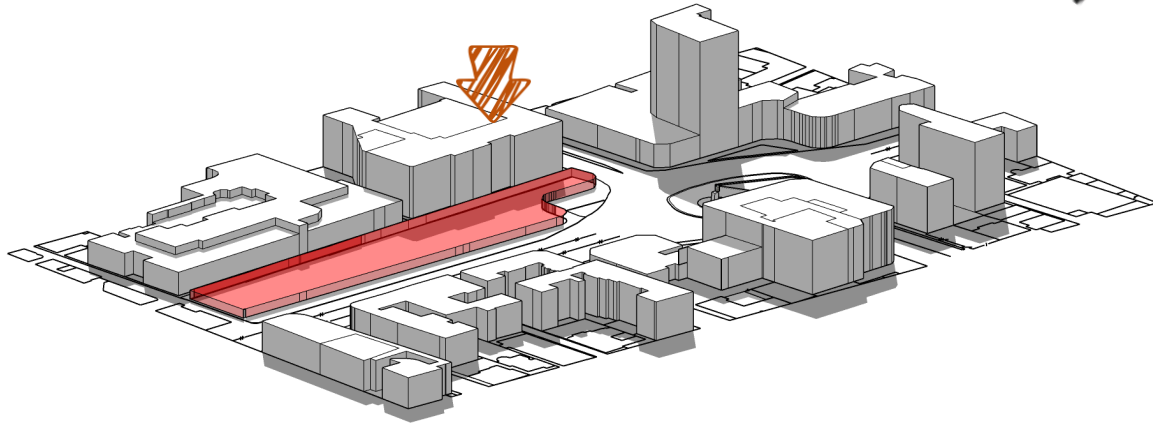

نمای طراحی شده از جزئی از بدنه شمال
شرقی خیابان فردوسی، شامل ساختمان
بازار فرش عباسی

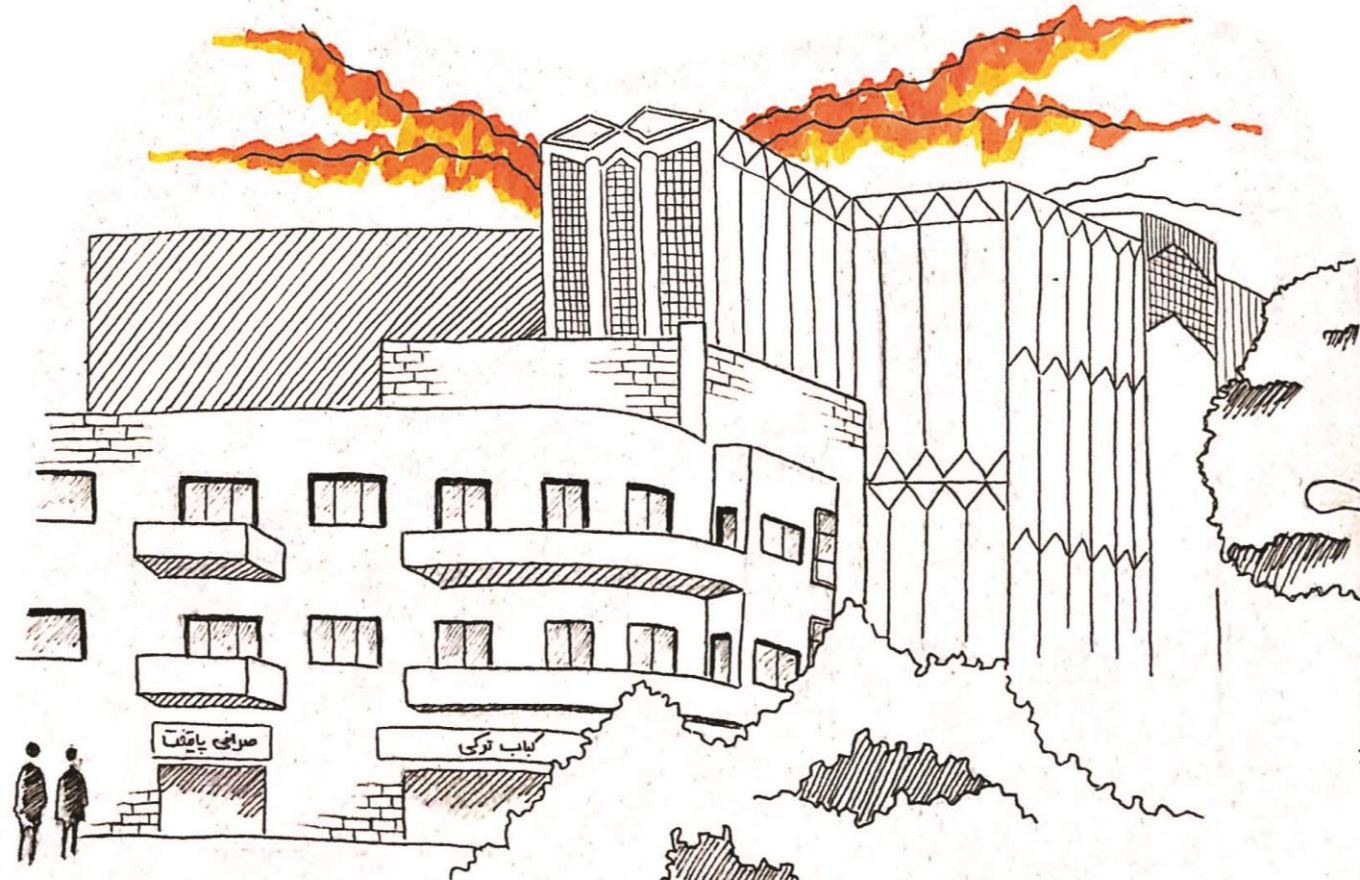
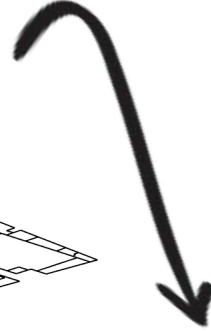

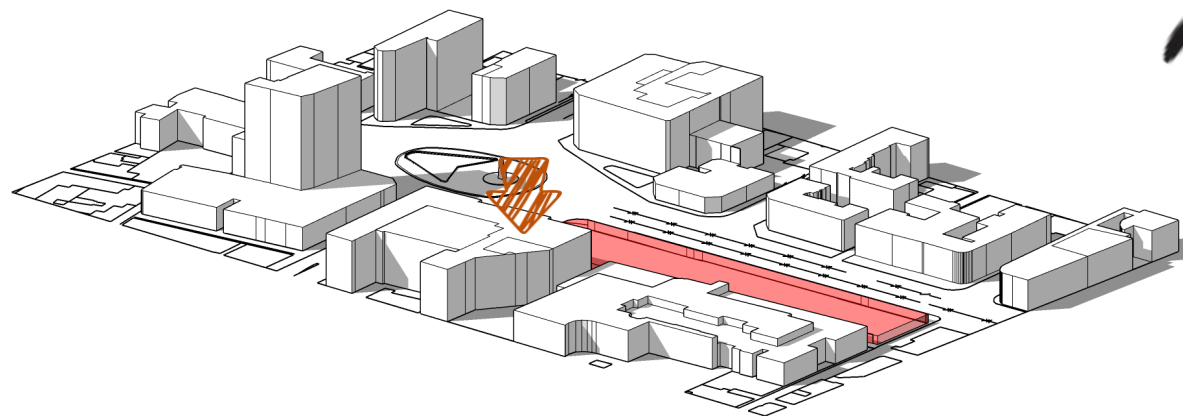
بررسی بدنه میدان فردوسی

نمای طراحی شده از جزئی از بدنه شمالی
خیابان فردوسی، حد فاصل میدان فردوسی
و میدان امام خمینی

بررسی بدنه میدان فردوسی

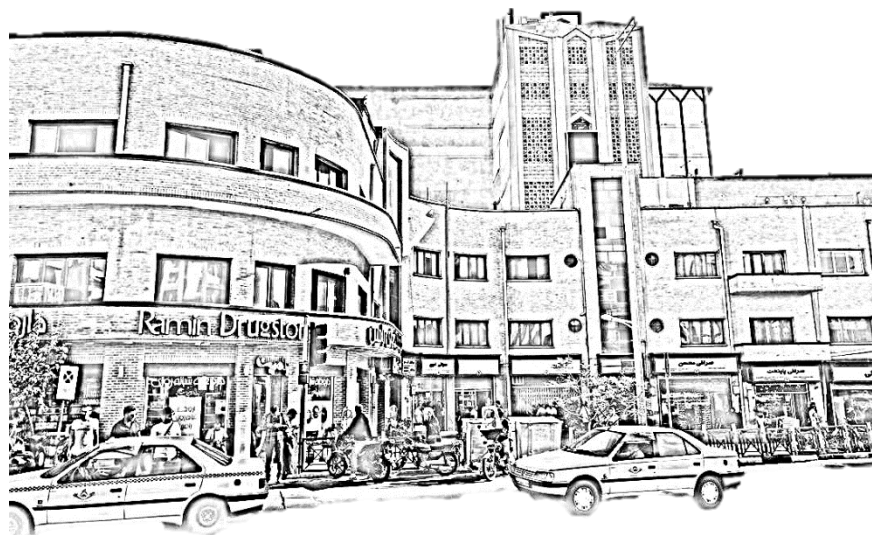
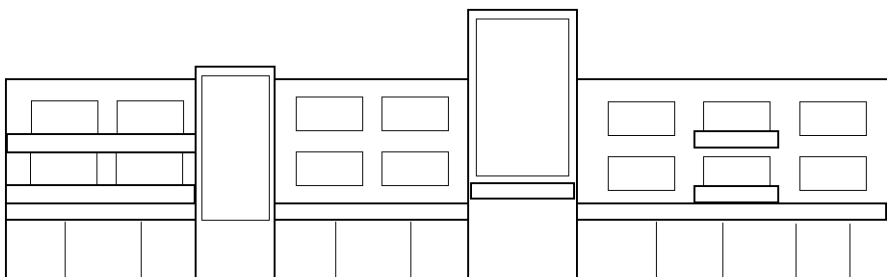
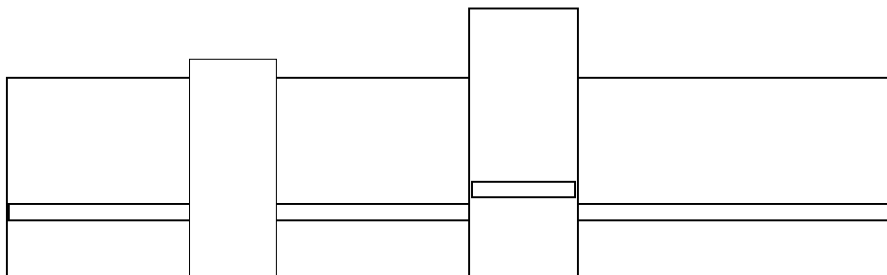

نمای طراحی شده از جزئی از بدنه جنوب شرقی خیابان انقلاب، حد فاصل میدان فردوسی و پل چوبی

تجزید اشکال در بدنه نما

در تجزید ترکیب بدنه میدان فردوسی در شکل مقابل اجزای عمودی، افقی، ترکیب ریتمیک جزرها، سطوح مغازه‌ها و ردیف پنجره‌ها نشان داده شده است.

- برای دستیابی به آرامش بصری در نما، روزه‌ها به صورتی در بدنه نما ترتیب یافته اند که چشم به راحتی و آسانی از یک عنصر در نما به عنصر دیگر حرکت می‌کند و ترکیب ساده شطرنجی بر خطوط عمودی و افقی استوار است.
- با افزایش تعداد عناصر گزینه‌های بیشتری برای القاء و ارائه غنای حسی ایجاد شده است.

ارزش شکلی کنج

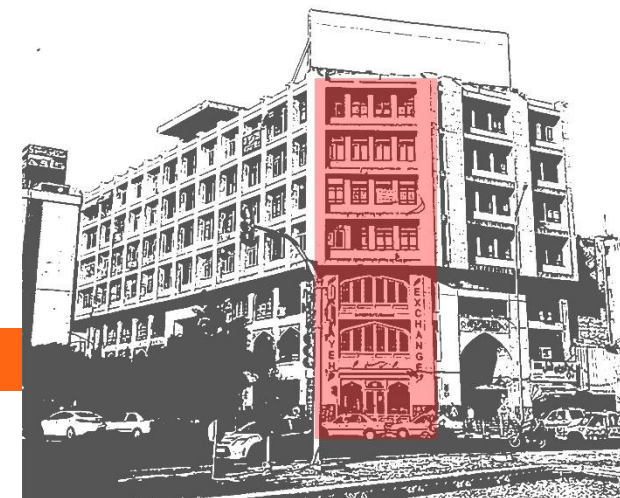
در طراحی شهری ترکیب تقاطع ها و کنج ها نقش عمده ای در ارتباط فضاها با یکدیگر دارند و ورود به فضایی متفاوت از طریق کنج ها صورت می گیرد .

کنج میدان در ضلع شرقی و مجاور خیابان انقلاب اسلامی است که به صورت **گرد و استوانه ای طراحی شده** و دید مناسبی از میدان دارد.

کنج میدان در ضلع جنوبی و مجاور خیابان فردوسی را نشان می دهد که با **طراحی گرد و استوانه ای کنج**، دید مناسبی به میدان ایجاد کرده است .

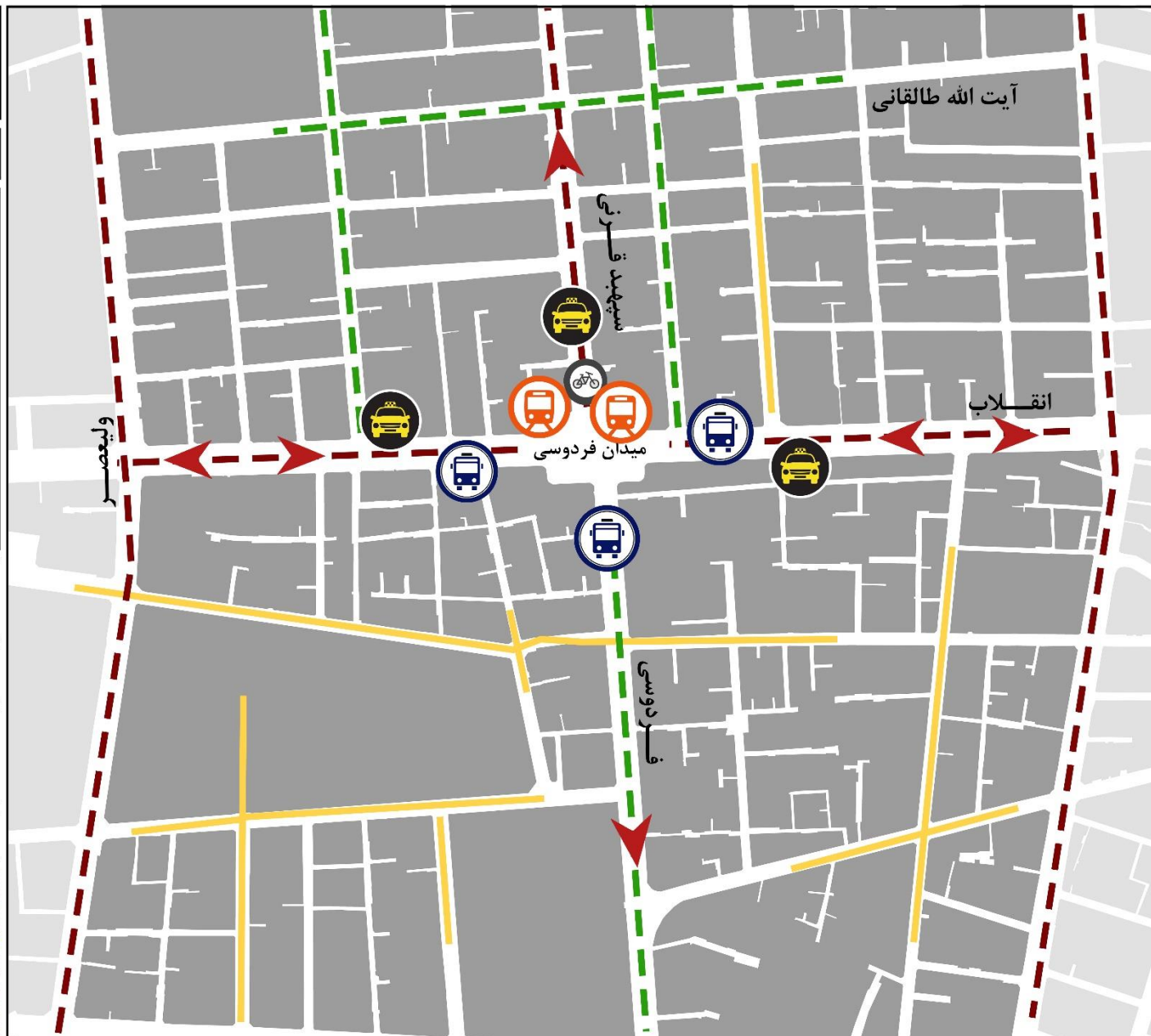
ضلع شمالی میدان فردوسی و کنج مجاور خیابان قرنی است که به صورت **پنج طراحی شده** تا دید بهتری از میدان به طرف خیابان و بالعکس ایجاد شود .

پرسی وضعیت دسترسی

نقشه دسترسی

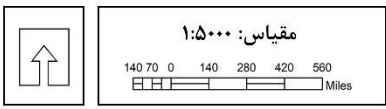
محدوده دارای خیابان های
شریانی درجه ۱ (طالقانی و
فردوسی) و شریانی درجه ۲
(انقلاب و قرنی) در اطراف آن
است.

تحلیل و شناخت فضای شهری

راهنما

- ایستگاه اتوبوس
- ایستگاه تاکسی
- ایستگاه مترو
- ایستگاه دوچرخه
- شریانی درجه ۱
- شریانی درجه ۲
- جمع و بخش کننده
- ورودی و خروجی

استاد دکتر احمد رضا کشتکار

تهیه شده توسط:
شبیم حاجیان نسیم خالصی شروین مجیدی
ارغوان میرافتخاری فرناز ناظمی

عنوان نقشه: دسترسی

مشکلات دسترسی میدان فردوسی

- مسیر سواره:
- عدم تناسب عرض خیابان با حجم تردد وسایل نقلیه
- عبور سریع وسایل نقلیه و موتور سیکلت که عامل آلودگی صوتی می باشد

▪ سمت غرب میدان بیشترین ترافیک جمعیتی مشاهده می شود و بعد از آن سمت جنوب شرقی (تقاطع فردوسی با انقلاب شرق) و اغذیه فروشی و سپس تقاطع ایرانشهر و انقلاب بعد از سپهبد قری.

- ساعت های اوج ترافیک در میدان بین ۱۱ تا ۱۲ صبح و ۵ تا ۶ بعد از ظهر می باشد.
- معمولاً ۳ یا ۴ پلیس در میدان هستند که در سمت غرب میدان و سر خیابان فردوسی می ایستند و ماشین های پلیس نیز گاهی در میدان حضور دارند که ایستادن آنها از ایجاد ترافیک جلوگیری می کند.

مشکلات دسترسی میدان فردوسی

▪ نبود پارکینگ عمومی:

▪ نبود پارکینگ عمومی در میدان باعث توقف وسایل نقلیه در معابر اطراف میدان می شود که این خود مسائلی را هم برای ساکنین مجاور میدان به وجود می آورد و هم برای مراجعین که مجبورند برای استفاده از فضاهای خدماتی به دلیل نبودن محل توقف مناسب مسافت های طولانی را طی کنند.

▪ از طرفی به خاطر پارک شدن بیش از حد موتور ها در پیاده روها تعدادی جایگاه بین پیاده رو و خیابان در سمت جنوب خیابان انقلاب (به سمت شرق) روی باغچه و جوی آب تعبیه شده است که البته تعداد محدودی موتور در این نقاط پارک می کنند و بقیه پارک در پیاده رو را ترجیح می دهند.

نفوذ پذیری

نفوذ پذیری حدی از قدرت انتخاب است که یک محیط به مردم میدهد تا بدان طریق از مکانی به مکان دیگر بروند و شاخصی از کیفیت کالبدی یک بافت و گستره دید به درون آن

موارد زیر در نفوذ پذیری مورد بررسی قرار میگیرد:

- چگونگی و جهت ورود به بافت
- سهولت و تنوع در زاویه دید
- تسهیل حرکت در محیط
- جابجایی و دسترسی به فضاهای درون بافت را با ایجاد فرصت های متعدد و امکان انتخاب

نقشه نفوذ پذیری

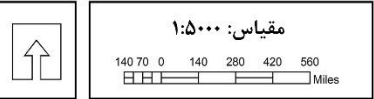
تحلیل و شناخت فضای شهری

راهنما

دسترسی سخت

دسترسی راحت

استاد دکتر احمدرضا کشتکار

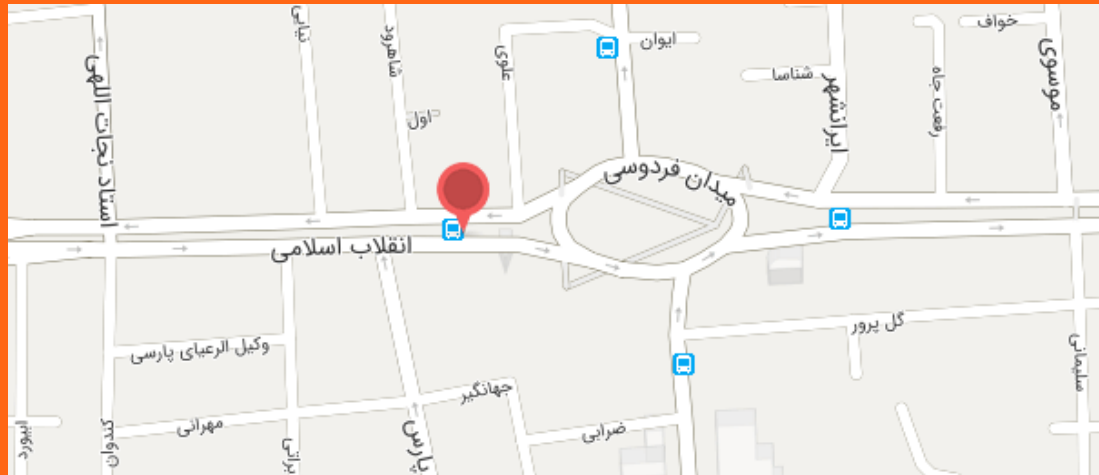
تهیه شده توسط:
شبنم حاجیان نسیم خالصی شروین مجیدی
ارغوان میرافتخاری فرناز ناظمی

عنوان نقشه: دسترسی و نفوذ پذیری

وضعیت دسترسی میدان فردوسی

نفوذ پذیری میدان فردوسی از نظر بصری:

- مبدا و مقصد آن به خوبی مشخص است.
- فرد به راحتی بتواند راه خود را پیدا کند.
- به دلیل وجود نشانه ها و علائم واضح از دید نسبتاً خوبی برخوردار است
- ارتفاع و طبقات زیاد ساختمان های اطراف کمی در فرد احساس گیجی و گم شدن به وجود می آورد.

نفوذ پذیری میدان فردوسی از نظر کالبدی:

- در سمت شمال میدان فردوسی (خیابان قرنی) و همچنین در قسمت جنوبی آن بن بست های زیادی وجود دارد.
- وجود بلوک های بزرگ در قسمت جنوب غربی و شمال میدان فردوسی باعث کاهش نفوذ پذیری در این مناطق شده است.

عوامل بصری

بررسی عوامل بصری

مفهوم عوامل بصری در فضاهای شهری

ویژگی‌های غیر کالبدی

ویژگی‌های کالبدی

رضایت‌مندی

درک زیبایی

کیفیت ابنیه

عناصر بصری

تناسبات معماری

بررسی ویژگی‌های کالبدی از عوامل بصری

۳

- مبلمان شهری (صندلی و نیمکت، مجسمه، سطل زباله، موانع و راه‌بند، تیر چراغ برق، صندوق صدقات، کیوسک تلفن)

- تابلوهای شهری (راهنما، تبلیغاتی، مغازه‌ها)

- سنگ‌فرش (وجود خط ویژه ناپینایان)

- فضای سبز (چمن، درختان، گل‌کاری)

عناصر بصری

کیفیت ابنیه

- ابنیه ضلع جنوبی و شمال شرقی
مرمتی

- ضلع شمال غربی در حال مرمت

۲

۱

- ادغام معماری کلاسیک و مدرن

- نماهای آجری و یکدست

- تناسب ایوان‌ها و الحاقات نما در ضلع جنوبی

معماری
و
تناسبات

بررسی عوامل بصری

عناصر بصری

مبلان
شهری

بررسی عوامل بصری

خط ویژه نابینایان

کف پوش نامناسب

کف پوش مناسب

سرزندگی

سرزندگی

▪ سرزندگی از فاکتورها و عوامل و متغیرهای رضایت بخش اجتماعی و طبیعی محیط مصنوع، تلقی می شود.

- کیفیت های حاصل از وجود سرزندگی در فضاهای شهری
- حضور پر جنب و جوش زندگی
- پویایی
- تنوع و فعالیت های گوناگون
- حضور افراد و برخوردهای چهره به چهره در بستر مناسب بروز
- فعالیت های اجتماعی در زمانها و مکان های مختلف فضا

عوامل تاثیر گذار بر سرزندگی

معنا

معنی داشتن یک مکان، به سهولت بازشناسی هویت آن بستگی دارد و مهم ترین معانی در فضای شهری بیان و ویژگی های خود فضاست. به نحوی که مخاطبین بتوانند آن را درک کرده و با آن ارتباط برقرار نمایند.

حس تعلق

ارتباط درونی و عاطفی
وجود روابط بصری

استفاده از مسیرهای خاص و عادات به فضا
مشارکت در شکل گیری مکان

حس تعلق مکانی، پیوند بین انسان ها و محیط است به طوری که محیط را خودی بداند و با اطمینان با آن رابطه برقرار کند.

سازگاری

تناسب فرم، ابعاد، جنس و حالت و دیگر خصوصیات فضا با عملکردها و رفتارهای متقابل در زمان های مختلف است که در آن اتفاق می افتد.

قلمرو پذیری

وجود قلمرو، موجب امنیت روانی اجتماعی و یا از سوی دیگر، می تواند موجب ناهنجاری و تصاحب غیرقانونی فضای عمومی گردد. قلمرو به سه حالت خصوصی، نیمه خصوصی-نیمه عمومی و عمومی قابل تفکیک است.

عوامل تاثیر گذار بر سرزندگی

خاطره انگیزی

به معنای وجود عدم عملکردها، مفاهیم و ویژگی‌های کالبدی مشخص و متمایزی که به راحتی در ذهن حک می‌شوند و همچنین برانگیخته شدن احساسات مثبت شهروندان و ایجاد محیطی مانوس از طریق ایجاد امکان دخل و تصرف در فضا است.

شفافیت

شفاف کردن فضا به منظور معنابخشی به آن و خلق کیفیتی که باعث سرزندگی اجتماعی شود. شفافیت، به ویژه در مورد جداره‌ها، برخلاف معیارهایی مانند وحدت فضایی و ساختار فضا پیش از آنکه در کلیت مطرح شود، در اجزاء مطرح می‌شود.

نفوذپذیری

فقط فضاهایی می‌توانند به مردم قدرت انتخاب بدهند که برایشان قابل دسترسی باشند. بنابراین حدی از قدرت انتخاب که یک محیط به مردم می‌دهد تا بدان طریق از مکانی به مکانی دیگر بروند کیفیتی است که این کیفیت نفوذپذیری نام دارد.

عوامل تاثیر گذار بر سرزندگی

ایمنی و امنیت

ایمنی و امنیت، دو مقوله به شدت وابسته به سازگاری اند.

- کنترل و نظارت بر فضا
- تفکیک فعالیتها
- تعریف سلسله مراتبی قلمروها
- انعطاف پذیری فضاها

انعطاف پذیری

گوناگونی

غناي حسی

بررسی سرزندگی در میدان فردوسی

میدان فردوسی	عوامل سرزندگی
ایجاد تجمعات مردمی به سبب وجود خرده‌فروشان و دست‌فروش‌های مستقر در پیاده‌روها	فعالیت‌های خرد در پیاده‌روها
وجود فضای سبز در قسمت میانی میدان و همچنین خیابان‌های مشجر اطراف از منظر سبزی به فضا غنای مطلوبی بخشیده‌اند.	فضای سبز
اختلاف طبقات ابنیه، سبک معماری متفاوت و پالت رنگی هماهنگ گوناگونی مطلوبی را در این محدوده به ارمغان آورده‌اند.	تنوع در نمای ساختمان‌ها
به سبب وجود گزینه‌های متعدد حمل و نقل همگانی (اعم از مترو، بی‌ارتی و تاکسی) و همچنین ساختار شبکه دسترسی مناسب با تعداد کوچه و خیابان‌ها، شاهد سهولت در دسترسی به این سایت می‌باشیم.	رفت و آمد
همانطور که پیش‌تر بررسی شد، میدان فردوسی به نسبت از نفوذپذیری مطلوبی برخوردار است که خود سبب افزایش سرزندگی نیز می‌شود.	نفوذپذیری
وجود انواع مبلمان شهری کارآمد از جمله صندلی، سطوح زباله، کیوسک تلفن، ایستگاه‌های دوچرخه و... به تناسب نیاز و در فواصل مناسب که از کیفیت و سیمای مطلوبی نیز برخوردارند سبب بالا رفتن سرزندگی محدوده شده‌اند.	مبلمان شهری
تقابل نو و کهنه در ساختمان‌های اطراف میدان به شکلی که معماری هر کدام در عالی‌ترین نوع خود به چشم می‌خورند (همانند ساختمان فرش و ساختمان بانک شهر) جذابیت خاصی را به میدان بخشیده‌اند.	تنوع سنی و کیفی ابنیه
توزیع متناسب تراکم در سطح سایت باعث افزایش حس سرزندگی آن شده است.	تراکم
افزایش تردد عابرین به خصوص دانشجویان در ساعات خاصی از روز بر سرزندگی سایت افزایده است.	تردد

ممنون از توجه شما